

Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

Zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory, schopnými na různém stupni pociťovat bolest a utrpení, a zasluhují si proto pozornost, péči a ochranu ze strany člověka.

ČÁST PRVNÍ OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1 Účel zákona

(1) Účelem zákona je chránit zvířata, jež jsou živými tvory schopnými pociťovat bolest a utrpení, před týráním, poškozováním jejich zdraví a jejich usmrcením bez důvodu, pokud byly způsobeny, byť i z nedbalosti, člověkem.

(2) Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropských společenství¹⁾ a upravuje v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropských společenství^{1a)}

- požadavky a podmínky ochrany zvířat proti týrání,
- práva a povinnosti fyzických a právnických osob na úseku ochrany zvířat proti týrání, včetně požadavků na jejich kvalifikaci a odbornou způsobilost, a
- soustavu, působnost a pravomoce orgánů vykonávajících státní správu na úseku ochrany zvířat proti týrání.

§ 2

(1) Zakazuje se týrání zvířat.

(2) Zakazují se všechny formy propagace týrání zvířat.

§ 3

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- zvířetem každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo,
- volně žijícím zvířetem zvíře, patřící k druhu, jehož populace se udržuje v přírodě samovolně, a to i v případě jeho chovu v zajetí,
- zvířetem v lidské péči zvíře, které je přímo závislé na bezprostřední péči člověka,
- hospodářským zvířetem zvíře chované pro produkci živočišných produktů, vlny, kůže nebo kožešin, popřípadě pro další hospodářské nebo podnikatelské účely, zejména skot, prasata, ovce, kozy, koně, osli a jejich kříženci, drůbež, králíci, kožešinová zvířata, zvěř a jiná zvířata ve farmovém chovu a ryby, včetně zvířat produkovaných jako výsledek genetických modifikací nebo nových genetických kombinací,
- zvířetem v zájmovém chovu zvíře, u kterého hospodářský efekt není hlavním účelem chovu, a to buď chované v prostorách k tomu určených nebo v domácnosti, jehož chov slouží především zájmové činnosti člověka, nebo zvíře sloužící člověku jako jeho společník,
- handicapovaným zvířetem volně žijící zvíře, které je v důsledku zranění, nemoci nebo jiných okolností dočasně či trvale neschopno přežít ve volné přírodě,
- druhem zvířete vyžadujícím zvláštní péči druh zvířete v zájmovém chovu, který vzhledem ke svým biologickým vlastnostem má zvláštní nároky na zacházení, umístění, krmení, napájení, případně ošetřování,
- toulavým zvířetem zvíře v lidské péči, které není pod trvalou kontrolou nebo dohledem fyzické osoby nebo chovatele a které se pohybuje volně mimo své ustájení, výběhové prostory nebo mimo domácnost svého chovatele,
- opuštěným zvířetem zvíře původně v lidské péči, které není pod přímou kontrolou nebo dohledem fyzické osoby nebo chovatele a ze zjištěných skutečností vyplývá, že ho jeho chovatel opustil s úmyslem se jej zbavit nebo ho vyhnal,
- pokusným zvířetem každé zvíře, které je nebo má být použito k pokusům, včetně volně žijícího zvířete, samostatného života schopné larvální formy nebo rozmnožování schopné larvální formy,
- chovatelem každá právnická nebo fyzická osoba, která drží nebo chová (dále jen "chová") zvíře nebo zvířata, trvale nebo dočasně, přemísťuje zvíře, nebo obchoduje se zvířaty, provozuje jatky, útulky, záchrané stanice, hotely a penziony pro zvířata nebo zoologické zahrady,^{1b)} provádí pokusy na zvířeti nebo zvířatech anebo pořádá jejich veřejná vystoupení,
- laboratorním zvířetem zvíře, které bylo odchováno v chovném zařízení speciálně pro pokusné účely,
- utrpením stav zvířete způsobený jakýmkoliv podnětem nebo zákrokem, kterého se zvíře nemůže samo zbavit a který u zvířete způsobuje bolest, zranění, zdravotní poruchu anebo smrt,
- nepřiměřenou bolestí bolest neodpovídající povaze potřebného zákroku,
- usmrcením jakýkoliv zákrok nebo jednání, které způsobí smrt zvířete,
- porážkou usmrcení jatečného zvířete^{1c)} za účelem využití jeho produktů,
- utracením usmrcení zvířete, pokud možno bezbolestně, stanovenými veterinárními prostředky a vybavením, provedené veterinárním lékařem, osobou odborně způsobilou podle § 17 odst. 1 nebo provedené pod jejich kontrolou,

- s) utýráním přivození smrti zvířete v důsledku bolestivého anebo jinou trýzeň zvířeti působícího jednání člověka, které zvíře přežije, ale které má za následek nutnost jeho utrpení pro následky z utrpení, anebo usmrcení zvířete zakázanými metodami (§ 5 odst. 8 a § 14 odst. 1^b),
- t) kupírováním uší kosmetický zákrok na obou stranách hlavy zvířete, v jehož důsledku dochází v podobném tvaru ke ztrátě ušního boltce, a tím ke změně vzhledu zvířete,
- u) pokusem jakékoliv použití zvířete k pokusným nebo jiným vědeckým účelům, které u zvířete vyvolá nebo je způsobí vyvolat bolest, úzkost nebo utrpení, anebo které může vést k trvalému poškození nebo ke ztížení přirozeného způsobu života zvířete, anebo které v důsledku provedených zákroků nebo provedených úkonů vede nebo může vést k tomu, aby se zvíře s takovýmto poškozením narodilo; za pokus se považují i případy, kdy bylo u zvířete vyloučeno utrpení nebo trvalé poškození úspěšným použitím prostředků pro celkové nebo místní znečistlivění, prostředků snižujících bolest, úzkost nebo jiných metod. Veterinární léčebné, preventivní a diagnostické úkony, inseminace a přenos embryí, porážení zvířat nebo označování zvířat v chovu a činnosti podle § 15 odst. 8 nejsou pokusem podle tohoto zákona,
- v) projektem pokusů písemně vyjádřený záměr a cíl pokusu na zvířeti, který musí obsahovat identifikaci uživatelského zařízení a údaje o jeho akreditaci (§ 15 odst. 2), zejména označení osoby zodpovědné za péči o zvířata v uživatelském zařízení; projekt pokusů musí dále obsahovat označení osoby, která je oprávněna pokus řídit (vedoucí pokusu), zdůvodnění pokusu, označení druhu pokusných zvířat, jejich počet a původ, stanovení podmínek provádění pokusu a veterinárních podmínek, včetně stanovení závazné metodiky pokusů a způsobu provedení a ukončení pokusu,
- w) zařízením podnik, ústav, budovy, komplexy budov nebo jiné prostory, v nichž je provozována činnost se zvířaty; může se jednat o zařízení, která nejsou úplně oplocena nebo zastřešena, jakož i o pohyblivá zařízení,
- x) chovným zařízením zařízení, v němž jsou chována laboratorní zvířata,
- y) dodavatelským zařízením zařízení, které dodává za úplatu laboratorní zvířata,
- z) uživatelským zařízením zařízení, v němž jsou zvířata používána k pokusům,
  - aa) přepravou přesun živých zvířat v dopravních prostředcích,^{1e} včetně jejich nakládky, vykládky nebo překládky,
  - bb) intenzivním chovem chov, při kterém jsou využívány chovatelské metody, při nichž jsou hospodářská zvířata chována v takových počtech nebo hustotě, nebo za takových podmínek, nebo na takové úrovni produkce, že jejich zdraví a životní pohoda závisejí na častém dohledu člověka.

§ 4

(1) Za týrání se považuje

- a) nutit zvíře k výkonům, které neodpovídají jeho fyzickému stavu a biologickým schopnostem a prokazatelně překračují jeho síly,
- b) podrobit zvíře výcviku nebo veřejnému vystoupení anebo obdobnému účelu, je-li toto pro zvíře spojeno s bolestí, utrpením, zraněním nebo jiným poškozením, jakož i vychovávat, cvičit nebo účelově používat zvíře k agresivnímu chování vůči člověku nebo jiným zvířatům,
- c) z jiných než zdravotních důvodů
  - 1. omezovat výživu zvířete včetně jeho napájení, nestanoví-li zvláštní předpis jinak,^{1f}
  - 2. podávat zvířeti potravu obsahující příměsi nebo předměty, které mu způsobují bolest, utrpení nebo jej jinak poškozují,
  - 3. omezovat bez nutnosti svobodu pohybu nutnou pro zvíře určitého druhu, pokud by omezování způsobilo utrpení zvířete,
- d) vydat slabé, nevléčitelně nemocné, vyčerpané nebo staré zvíře, pro které je další přežívání spojeno s trvalou bolestí nebo utrpením, k jinému účelu než neodkladnému a bezbolestnému usmrcení,
- e) podávat zvířeti dopingové látky a jiné látky poškozující organismus s cílem změnit jeho výkon nebo vzhled,
- f) cvičit nebo zkoušet zvíře na jiném živém zvířeti, s výjimkou výcviku loveckého dravce^{1e}, používat jiných živých zvířat jako lákadel nebo nástrah, aniž by to vyžadoval lov^{1g}, štvát zvířata proti sobě, aniž by to vyžadoval lov, výcvik nebo použití ovčáckého nebo pasteveckého psa, příprava zvířete k jeho vypuštění do volné přírody nebo k činnosti uvedené v § 14 odst. 8,
- g) provádět chirurgické zákroky za účelem změny vzhledu nebo jiných vlastností zvířete, a to i v případě, že by uvedené zákroky byly provedeny za použití prostředků pro celkové nebo místní znečistlivění, prostředků snižujících bolest nebo jiných metod, nejde-li o případy uvedené v § 7 odst. 3 a 4, zejména
  - 1. kupírovat uši, ničit hlasivky nebo používat jiných prostředků k omezení hlasitých projevů zvířat anebo z jiných než zdravotních důvodů amputovat drápy, zuby, jedové nebo pachové žlázy,
  - 2. z jiných než zdravotních důvodů řezat paroží nebo jeho části ve vývojové fázi živé tkáně,
  - 3. poškozovat kosti, svaly nebo nervy křídel ptáků starších 3 dnů tak, aby bylo zabráněno jejich létání,
- h) používat podnětů, předmětů nebo bolest vyvolávajících pomůcek tak, že působí klinicky zjevné poranění nebo následné dlouhodobé klinicky prokazatelné negativní změny v činnosti nervové soustavy nebo jiných orgánových systémů zvířat,
- i) podávat zvířeti bez souhlasu veterinárního lékaře^{1f} veterinární léčiva a přípravky²⁾ s výjimkou těch, které jsou volně v prodeji, provádět krvavé zákroky, pokud nejsou prováděny osobou odborně způsobilou;^{1f} za tyto zákroky se nepovažují paznehtářské a podkovářské úkony,
- j) vyvolávat bezdůvodně nepřiměřené působení stresových vlivů biologické, fyzikální nebo chemické povahy,
- k) chovat zvířata v nevhodných podmínkách nebo tak, aby si sama nebo vzájemně způsobovala utrpení,

- l) zasahovat do průběhu porodu způsobem, který neodpovídá obtížnosti porodu, zvyšuje bolest anebo poškozuje zdraví matky i mláďete,
- m) zacházet se zvířetem, přepravovat je nebo je pohánět způsobem, který vyvolává nepřiměřenou bolest, utrpení nebo poškození zdraví anebo vede k jeho neúměrnému fyzickému vyčerpání,
- n) používat k vázání nebo k jinému omezení pohybu zvířete prostředky, které zvířeti způsobují anebo lze předpokládat, že budou způsobovat, poranění, bolest nebo jiné poškození zdraví,
- o) usmrtit zvíře způsobem působícím nepřiměřenou bolest nebo utrpení,
- p) překrmovat nebo krmit zvíře násilným způsobem, nejde-li o zákrok nezbytný k záchraně jeho života nebo zachování jeho zdraví,
- r) používat živá zvířata ke krmení těch druhů zvířat, u nichž z biologických důvodů není takový způsob výživy nutný,
- s) opustit zvíře s výjimkou zvířete volně žijícího s úmyslem se ho zbavit nebo zvíře vyhnat,
- t) při manipulaci s živými rybami zbavovat ryby šupin nebo ploutví, vsouvat rybám prsty pod skřele do žáber nebo jim vtlačovat prsty do očí anebo násilně vytlačovat jikry nebo mlíčí, pokud se nejedná o výzkum a umělý chov ryb a nejde-li o postup stanovený zákonem o rybářství a zákonem o ochraně přírody a krajiny,^{1g)}
- u) označovat zvíře vymrazováním s výjimkou ryb, a označovat zvíře výžehem, s výjimkou koní, , stanoví-li tak zvláštní právní předpis^{1h)}
- v) chovat zvíře způsobem nebo v prostorech, které jsou v rozporu se zvláštními právními předpisy,¹ⁱ⁾
- w) používat elektrický proud k omezení pohybu končetin nebo těla zvířete mimo použití elektrických ohradníků nebo přístrojů pro elektrické omračování a usmrcování zvířat anebo odchyt ryb podle zvláštního právního předpisu,^{1g)}
- x) jiné jednání, v jehož důsledku dojde k utrpení zvířete.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahují na zákroky nebo činnosti

- a) spojené s naléhavou potřebou záchranu života zvířat nebo lidí v naléhavých situacích záchranných prací podle zvláštních právních předpisů,^{1j)}
- b) prováděné podle schváleného projektu pokusů.

(3) Ustanovení odstavce 1 písm. b) se nevztahuje na výchovu, výcvik a použití zvířete k plnění úkolů, stanovených ozbrojeným silám, bezpečnostním sborům nebo obecní policii zvláštními právními předpisy^{1k)}, jakož i na výchovu a výcvik psů prováděný chovatelskými sdruženími nebo organizacemi v rámci zájmové činnosti. Tento způsob výchovy a výcviku musí být prováděn v souladu se schváleným řádem ochrany zvířat při veřejném vystoupení (§ 7a odst. 1).

§ 4a

Za propagaci týrání se považuje zejména

- a) vystavování, jiné demonstrace nebo předvádění zvířete, na kterém byl proveden zákrok uvedený v § 4 odst. 1 písm. g) , na veřejném vystoupení,
- b) zveřejnění popisu nebo vyobrazení, které navádí k postupům, praktikám chovu nebo výcviku, odchytu nebo usmrcování, úpravám vzhledu zvířete a zásahům do jeho zdravotního stavu spojeným s týráním zvířete tak, jak je vymezeno tímto zákonem, pokud v doprovodné informaci není uvedeno, nebo to jinak nevyplývá, že se jedná o činnosti zakázané tímto zákonem.

§ 5

(1) Nikdo nesmí bez důvodu usmrtit zvíře.

(2) Důvodem k usmrcení je:

- a) využití produktů hospodářského zvířete,
- b) slabost, nevléčitelná nemoc, těžké poranění, genetická nebo vrozená vada, celkové vyčerpání nebo stáří zvířete, jsou-li pro další přežívání spojeny s trvalým utrpením,
- c) bezprostřední ohrožení člověka zvířetem,
- d) výkon práva myslivosti a rybářství podle zvláštních předpisů,^{2a)}
- e) nařízené mimořádné veterinární^{2b)} nebo hygienické opatření^{2c)} při ochraně před nákazami,^{2d)}
- f) ukončení pokusu na pokusném zvířeti, není-li v projektu pokusů stanoveno jinak,
- g) regulování populace zvířat v lidské péči a volně žijících zvířat; tím nejsou dotčena ustanovení zvláštních právních předpisů,^{2a), 2e)}
- h) deratizace^{2c)} a opatření v boji proti škodlivým organismům,^{2f)}
- i) uložené zvláštní opatření v případě nemožnosti identifikovat zvíře podle zvláštních právních předpisů.^{2g)}

(3) Porážení jatečných zvířat^{1c)} vykrvením může být prováděno pouze po jejich omrácení zaručujícím ztrátu citlivosti a vnímání po celou dobu vykrvování. Jatečné zpracování zvířete před jeho vykrvením je zakázáno.

(4) Při průmyslovém zpracování ryb může příslušný orgán veterinární správy povolit výjimku z odstavce 3, pokud technologie umožňuje zpracování ryb ihned po jejich porážce.

(5) Výjimky z ustanovení odstavce 3 může povolit Ministerstvo zemědělství (dále jen "ministerstvo") pro potřeby církvi a náboženských společností,^{2h)} jejichž předpisy stanoví jiný způsob porážky zvířat. Církev nebo náboženská společnost může takovou porážku zvířat provádět jen podle veterinárních podmínek stanovených orgánem veterinární správy pro jednotlivé zařízení. Porážku musí provádět osoba odborně způsobilá, která je povinna dbát o minimální utrpení poráženého zvířete.

(6) Utracení smí provádět pouze veterinární lékař, odborně způsobilá osoba podle § 17 odst. 1 nebo zletilá osoba, tato však pouze pod odborným dohledem veterinárního lékaře nebo odborně způsobilé osoby podle § 17 odst. 1.

(7) Osoby provádějící usmrcení zvířete jsou povinny přesvědčit se, že zvíře je podle prokazatelných příznaků mrtvé.

(8) Nestanoví-li tento zákon jinak, zakazují se následující metody usmrcování zvířat:

- a) utopení a jiné metody udušení včetně použití farmak typu myorelaxantů,
- b) použití takových látek a přípravků,²ⁱ⁾ jejichž dávkování neuvede zvíře do hlubokého celkového znečitlivění a bezpečně nezpůsobí následnou smrt,
- c) ubití, ubodání nebo jiné metody, které zvířeti způsobí nepřiměřenou bolest nebo utrpení,
- d) použití elektrického proudu, pokud nenastane okamžitá ztráta vědomí,
- e) použití lepů a jiných podobných prostředků, které dlouhodobě omezují pohyb zvířete tak, že k usmrcení zvířete dochází v důsledku nedostatku potravy nebo tekutin anebo v důsledku jiných metabolických poruch.

(9) Zakazuje se výroba, dovoz a prodej čelistových a lepících pastí.

ČÁST DRUHÁ OCHRANA ZVÍŘAT PŘI USMRCOVÁNÍ, POUŽITÍ ZNECITLIVĚNÍ A OCHRANA ZVÍŘAT PŘI VEŘEJNÝCH VYSTOUPENÍCH

§ 5a Společná ustanovení

(1) Během přepravy, přemístování, přehánění, ustájení, fixace nebo omračení za účelem provedení porážky, utracení nebo jiného usmrcení zvířete, dále v průběhu porážky, usmrcování anebo utrácení zvířete nesmí být zvíře vystaveno jakékoliv jiné než nezbytné bolesti nebo utrpení.

(2) Jatky musí být konstruovány tak, aby jejich vybavení a organizace ušetřila porážené zvíře utrpení.

(3) Nástroje, materiál, vybavení a zařízení sloužící k fixaci, omračování, porážení, utrácení nebo jinému usmrcování zvířat musí být sestrojeny, udržovány a používány tak, aby k prováděným úkonům docházelo rychle a účinně.

(4) Vybavení a vhodné náhradní nástroje sloužící k omračování musí být uloženy v prostorách porážky tak, aby mohly být v naléhavém případě použity.

(5) Provozovatel zařízení, které provádí porážení, utrácení nebo jiné usmrcování zvířete, je povinen zajistit údržbu a pravidelné kontroly nástrojů, materiálu, vybavení a zařízení sloužícího k fixaci, omračování, usmrcování nebo k utrácení zvířat. Dokumenty o výsledcích této kontroly je povinen uchovávat po dobu 3 let a na vyžádání je předložit příslušnému orgánu ochrany zvířat.

(6) Osoby provádějící na jatkách porážku jatečných zvířat musí mít odbornou způsobilost, kterou stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem; další osoby, které provádějí činnosti související s přeháněním, ustájením nebo fixací těchto zvířat, musí provozovatel jatek poučit tak, aby uvedené činnosti prováděly kvalifikovaným způsobem.

(7) Provozovatel jatek je povinen vést dokumentaci o odborné způsobilosti osob vykonávajících činnosti uvedené v odstavci 6. Provozovatel jatek je povinen ještě 3 roky po ukončení činnosti těchto osob tuto dokumentaci uchovávat a na vyžádání ji předložit příslušnému orgánu ochrany zvířat.

(8) Ustanovení odstavců 1 a 3 platí pro domácí porážky, pro porážky na farmě,²ⁱ⁾ jakož i pro porážky provedené mimo jatky, obdobně.

§ 5b Porážení nebo utrácení nemocných, vyčerpaných nebo zraněných zvířat

(1) Pokud je přežívání nemocného, vyčerpaného nebo zraněného zvířete spojeno s jeho nepřiměřeným utrpením, provede se jeho porážka nebo utrácení na místě, kde k nemoci, vyčerpaní nebo zranění zvířete došlo, a to za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.²⁾

(2) Pokud chovatel hodlá přepravovat nemocné, vyčerpané nebo zraněné zvíře k porážce na jatkách, a není-li to v rozporu se zvláštním právním předpisem,²⁾ je povinen si vyžádat vyšetření a zhodnocení jeho stavu veterinárním lékařem, který způsobilost zvířete pro přepravu posoudí a v případě souhlasu uvede tuto skutečnost v dokumentaci vydané podle zvláštního právního předpisu.²⁾ Chovatel je povinen se před započítím přepravy uvedeného zvířete přesvědčit, že zvíře bude na jatkách přijato, a teprve potom může přepravu zahájit; při tom provede opatření, aby zvíře bylo přepravováno šetrně, nejkratší cestou a na nejbližší jatky. Délka cesty nesmí překročit 100 km. Chovatel nesmí přepravovat zvířata, jejichž přepravu zakazují přímo použitelné předpisy Evropských společenství upravující ochranu zvířat během přepravy a úřední kontroly produktů živočišného původu určených k lidské spotřebě^{1a), 2k)}.

(3) Osoba, která provozuje zařízení pro porážení, utrácení nebo jiné usmrcení zvířete, je povinna zajistit, aby zvířata, u nichž došlo během přepravy do zařízení nebo přehánění v zařízení ke strádání nebo bolestivým stavům, byla ihned porážena, utracena nebo jiným způsobem usmrcena; obdobně to platí pro usmrcení neodstavených mláďat. Pokud to není možné, musí být tato zvířata umístěna odděleně a porážena, utracena nebo usmrcena v co nejkratší době, nejpozději však do dvou hodin od dokončení jejich přepravy nebo přehánění. Zvířata, která nejsou schopna pohybu, nesmí být dále

přepřavována nebo v uvedeném zařízení na místo porážení, utrácení nebo usmrcení vlečena. Taková zvířata musí být usmrcena tam, kde leží, nebo pokud je to možné a nevyvolá to zbytečné utrpení, mohou být v zařízení převezena na vozíku nebo pohyblivé plošině na místo porážení, utrácení nebo jiného způsobu usmrcení.

§ 5c Požadavky na vykládku a přehánění zvířat na jatkách

(1) Během vykládky a přehánění zvířete na místo porážky musí být se zvířetem zacházeno šetrně, s přihlédnutím k jeho sklonu ke stádovému chování. Umožňují-li to dané podmínky, převádějí se zvířata individuálně.

(2) Můstky, rampy a naháněcí uličky musí být provedeny tak, aby snížily na minimum riziko poranění zvířat a musí být uzpůsobeny tak, aby využívaly stádového instinktu zvířat; cesta musí být volná bez překážky a její osvětlení nesmí vytvářet ostré stíny.

(3) K nahánění, usměrňování a pohánění zvířat mohou být používány jen nástroje určené k tomuto účelu a pouze po krátkou dobu. Je zakázáno zvíře bít, kopat nebo vykonávat tlak na jeho zvláště citlivá místa, včetně očí a pohlavních orgánů, drtit, krotit, nebo lámat zvířeti ocas.

(4) Poháněcí nástroj využívající elektrický výboj může být použit pouze

- a) u dospělého skotu a prasat v případě, když odmítají pohyb,
- b) jeho přiložením na svaly zadních končetin,
- c) má-li zvíře dostatečný prostor pro pohyb směrem vpřed,
- d) pokud elektrický výboj netrvá déle než 1 sekundu; výboje musí být vhodným způsobem časově rozloženy a nesmějí se používat opakovaně, pokud zvíře nereaguje.

(5) Jatečné zvíře může být přivedeno do prostoru porážky, pouze následuje-li neprodleně jeho porážka.

(6) Jatečnému zvířeti, které není po dokončení jeho přemístění na jatky přímo převedeno do prostor porážky, musí provozovatel jatek poskytnout

- a) ochranu proti nepříznivým klimatickým podmínkám,
- b) trvalou možnost napájení vodou, která neohrožuje jeho zdravotní stav.

(7) Jatečnému zvířeti, které není poráženo do 12 hodin od dokončení jeho přemístění na jatky, musí provozovatel jatek poskytnout

- a) vhodné ustájení,
- b) přiměřené množství zdravotně nezávadného krmiva,
- c) možnost trvalého napájení vodou, která neohrožuje jeho zdravotní stav,
- d) péči jako zvířeti v chovu.

(8) Podrobnosti stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 5d Požadavky na přepravu zvířat přepravovaných na jatky v kontejnerech

Zvířatům, která jsou na jatky dodávána v kontejnerech a nejsou bezprostředně porážena nebo nejsou-li porážena nejdéle do konce započaté pracovní směny, je provozovatel jatek povinen zajistit jejich napojení, nakrmení a ochranu proti nepříznivým klimatickým podmínkám (§ 5c odst. 6 a 7).

§ 5e Fixace zvířat před omráčením, porážením nebo usmrcením

(1) Zvíře musí být před porážkou, utrácením nebo jiným usmrcením fixováno. Je zakázáno svazovat končetiny zvířat a zavěšovat zvířata před omráčením nebo utrácením s výjimkou drůbeže a králíků. Králíci a drůbež musí být před omráčením zklidněni.

(2) Jde-li o porážku zvířete pro potřeby církve nebo náboženské společnosti,^{2b)} jejíž předpisy stanoví jiný způsob porážky (rituální porážky) a kterým ministerstvo povolilo podle § 5 odst. 5 výjimku, provádí se znehybnění zvířete, jehož cílem je zamezit nepřiměřenému utrpení zvířete.

(3) Drůbež a králíky lze před omráčením zavěsit pouze za předpokladu, že se učiní opatření k tomu, aby v okamžiku omráčení byli v takovém fyzickém stavu, který umožní jeho provedení účinným a rychlým způsobem.

(4) Zvířata, která jsou omračována mechanickým nebo elektrickým zařízením aplikovaným v oblasti hlavy zvířete, musí být v takové poloze, aby přístroj mohl být použit po stanovenou dobu a omráčení bylo provedeno účinným a rychlým způsobem.

(5) Je zakázáno užít jako prostředek fixace nebo jako poháněcího zařízení pro zvířata elektrické přístroje, které slouží k omračování.

§ 5f Postupy omračování zvířat

(1) K omráčení zvířete na jatkách lze použít, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak,²⁾ pouze

- a) přístroj s upoutaným projektilem,
- b) přístroj vyvolávající mechanický náraz,

- c) elektrický omračovací přístroj,
- d) oxid uhličitý (dále jen "plyn CO₂") nebo směs plynů podle zvláštního právního předpisu.²⁾

(2) Omračení zvířete podle odstavce 1 lze provést za předpokladu, že se bezprostředně provede vykrvení zvířete; to neplatí při průmyslovém zpracování ryb.

(3) K omračení zvířete je zakázáno použít špičák; na jatkách je dále zakázáno použít kladivo, palici nebo obdobný nástroj.

(4) Odborně způsobilá osoba provádějící porážku musí před jejím zahájením zkontrolovat, zda omračovací přístroj odpovídá svými parametry požadavkům na účinné omračení příslušného druhu a kategorie zvířat; při pochybnostech o dokonalé účinnosti nesmí být porážka zahájena.

(5) Podrobnosti stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 5g Postup při vykrvování jatečných zvířat

(1) Vykrvování jatečných zvířat musí být zahájeno bezprostředně po jejich omračení, přičemž musí být provedeno tak, aby vyvolalo rychlé a úplné vykrvení.

(2) Vykrvení jatečných zvířat musí být provedeno naříznutím nejméně 2 krčních cév nebo cév, ze kterých tyto vycházejí, a to dříve, než jatečné zvíře procitne z bezvědomí.

(3) Před ukončením vykrvení se nesmí provádět žádný zpracovatelský úkon na vykrvovaném zvířeti ani elektrická stimulace srdce zvířete.

(4) Provádí-li omračení, zavěšení, vyzdvihnutí a vykrvení jatečného zvířete jedna osoba, musí být ukončen sled uvedených úkonů u jednoho zvířete dříve, než zahájí jejich provádění u zvířete dalšího.

(5) U ryb při průmyslovém zpracování se vykrvení provádět nemusí. Vykrvování ryb při prodeji a pro vlastní potřebu se provádí po omračení silným úderem tupým předmětem na temeno hlavy přetětím žaberních oblouků nebo přetětím míchy a cév řezem bezprostředně za hlavou.

(6) Při usmrcování drůbeže pro vlastní potřebu lze k vykrvení použít odtěti hlavy bez předchozího omračení.

(7) Podrobnosti stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 5h Postupy při usmrcování zvířat

(1) K usmrcení zvířete pro využití jeho produktů a při utrácení zvířete podle § 5 odst. 2 písm. e) lze použít pouze

- a) prostředky způsobující ztrátu citlivosti a následně smrt,
- b) elektrický usmrcovací přístroj, který proudem vyvolá zástavu srdce,
- c) usmrcovací přístroj využívající plyn CO₂ nebo předávkování inhalačními narkotiky,
- d) mechanické zařízení, které přivodí rychlou smrt,
- e) manipulaci šíje, nebo
- f) střelnou zbraň, jen je-li to v souladu se zvláštními právními předpisy.^{2a)}

(2) K usmrcení nadpočetných kuřat a embryí kuřat v líhních lze použít pouze

- a) mechanické zařízení, které přivodí okamžitou smrt, nebo
- b) usmrcovací přístroj využívající plyn CO₂.

(3) K usmrcení kožesinových zvířat ve farmovém chovu lze použít pouze

- a) mechanický nástroj perforující mozek,
- b) smrtící dávku přípravku s anestetickými účinky,
- c) elektrický usmrcovací přístroj, který proudem vyvolá zástavu srdce,
- d) usmrcovací přístroj využívající plyn CO₂,
- e) usmrcovací přístroj využívající chloroform, nebo
- f) usmrcovací přístroj využívající plyn CO₂.

(4) Příslušný orgán veterinární správy může povolit užití jiných postupů utrácení hospodářských zvířat, pokud se ujistí, že

- a) v případě použití postupů, které nevyvolají okamžitou smrt, jsou přijata vhodná opatření k utrácení zvířat v co možná nejkratší době, a to vždy předtím, než zvířata procitnou z bezvědomí,
- b) předtím, než je konstatována smrt zvířat, nejsou u zvířat prováděny žádné jiné zásahy.

(5) Podrobnosti stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 6

Nikdo nesmí zvíře opustit s úmyslem se ho zbavit nebo je vyhnat. Za opuštění zvířete se nepovažuje vypuštění zvířete do jeho přirozeného prostředí, pokud je to vhodné z hlediska stavu zvířete a podmínek prostředí.

§ 7

(1) S výjimkou pokusů na zvířatech se mohou vykonávat zásahy, které způsobují bolest, jedině po celkovém nebo místním znecitlivění zvířete osobou odborně způsobilou.^{1d)}

(2) Znecitlivění se nepožaduje

- a) jestliže se při srovnatelných zákrocích na lidech znecitlivění neprovádí,
- b) pokud podle úsudku veterinárního lékaře není znecitlivění proveditelné nebo nutné anebo by způsobilo bolest větší než zákrok sám.

(3) Jestliže je zákrok prováděn osobou odborně způsobilou,^{1f)} pak se znecitlivění rovněž nepožaduje při

- a) kastraci samců mladších 7 dnů u prasat a mladších 8 týdnů u skotu, ovcí, koz nebo králíků, kteří netrpí anatomickou vadou pohlavních orgánů,
- b) odrohování nebo tlumení růstu rohů u telat a kůzlat ve věku do 4 týdnů provedenou chemickou kauterizací, tepelnou kauterizací nástrojem, který vyvíjí potřebné teplo po dobu nejméně 10 sekund,
- c) krácení ocasu u selat mladších 7 dnů, jehňat a štěňat mladších 8 dnů,
- d) odstraňování ostruh, hřebenu, posledních článků křídel, krácení zobáků, drápů, nastříhování meziprstních blan během prvního dne života drůbeže, u pižmových kachen odstraňování drápů a zkrácení horní části zobáku do 21 dní věku,
- e) kauterizaci zobáků u kuřat mladších 10 dnů, která jsou určena k produkci konzumních vajec,
- f) trhání (extirpaci) zubů savých selat,
- g) označování zvířat jejich tetováním, ušní známkou nebo elektronickým čipem,
- h) označování zvířat vrubováním uší, označování koní výžehem nebo označování ryb vymrazováním.

(4) Zákroky uvedené v odstavci 3 písm. a) a b) je možné u zvířat starších, než je uvedeno v těchto ustanoveních, provádět pouze se znecitlivěním.

(5) **Označování psů** tetováním může provádět pouze veterinární lékař nebo osoba, která absolvovala školení se zaměřením na tetování zvířat a získala tak osvědčení o způsobilosti k této činnosti. Školení zajišťuje vysoká škola s veterinárním studijním programem, která vydává osobám, které absolvovaly toto školení, osvědčení, jež je opravňuje k provádění tetování zvířat, a vede seznam těchto osob. Prováděcí právní předpis stanoví obsah, rozsah a organizaci školení se zaměřením na tetování zvířat, způsob a organizaci ověřování získaných znalostí, vydávání osvědčení a vedení seznamu osob, které toto školení absolvovaly.

§ 7a Ochrana zvířat při veřejném vystoupení a ochrana zvířat při chovu

(1) Fyzická nebo právnická osoba, která pořádá nebo provádí veřejné vystoupení (dále jen "pořadatel"), musí vyhotovit řád ochrany zvířat při veřejném vystoupení, který podléhá schválení podle § 20 odst. 1 písm. l) a který je pro pořadatele a účastníky veřejného vystoupení závazný. Řád ochrany zvířat při veřejném vystoupení nevyhotovuje zoologická zahrada^{1b)} a provozovatel záchranné stanice.

(2) Řád ochrany zvířat při veřejném vystoupení obsahuje zejména údaje umožňující identifikaci pořadatele, účel řádu, druh, popřípadě věkovou kategorii zvířat, která se veřejného vystoupení účastní, způsob manipulace se zvířaty, popis zařízení, vybavení a pomůcek pro manipulaci se zvířaty, popis prostor pro veřejné vystoupení zvířat, zabezpečení přepravy zvířat na veřejné vystoupení, způsob zabezpečení první pomoci a veterinární péče, poučení osob o ochraně zvířat, důvody k zastavení veřejného vystoupení a platnost a účinnost řádu.

(3) Jestliže příslušný orgán veterinární správy při výkonu dozoru nad dodržováním povinností uložených chovatelům a ostatním fyzickým a právnickým osobám zjistí porušení povinností sdružením právnických nebo fyzických osob, které se zabývá chovem zvířat, nebo podnikatelem, který se v rámci podnikatelské činnosti zabývá chovem zvířat, může této osobě uložit povinnost vyhotovit řád ochrany zvířat při chovu, který podléhá schválení podle § 20 odst. 1 písm. l).

(4) Řád ochrany zvířat při chovu obsahuje zejména údaje umožňující identifikaci chovatele, účel a cíle řádu, druh chovaných zvířat, biologickou charakteristiku zvířat, fyziologické a etologické nároky zvířat, popis objektů, zařízení a vybavení pro chov zvířat, popis zákroků spojených s ochranou zvířat, zajištění zdraví a pohody zvířat, povolené způsoby usmrcení nebo zákroky k regulaci populace, zabezpečení přepravy zvířat, podmínky pro chovná zvířata a platnost a účinnost řádu. Regulací populace zvířat se rozumí soubor soustavně prováděných preventivních opatření, která mají přispět k udržení populace v určité zdravotní, genetické, případně chovatelské kvalitě, zejména omezením nepřírodné nabídky potravních zdrojů a možností rozmnožování populace, a jejichž cílem je omezit rizika, která mohou vzniknout nárůstem populace v jejím teritoriu, a zabránit vzniku utrpení zvířat a nadměrných škod, zejména šíření nálezů nebo jiných nežádoucích vlivů.

(5) Kromě obecných náležitostí je součástí žádosti o schválení řádu ochrany zvířat při veřejném vystoupení nebo žádosti o schválení řádu ochrany zvířat při chovu

- a) návrh řádu ve dvou shodných písemných vyhotoveních a na technickém nosiči dat,
- b) písemný souhlas s využitím poskytnutých informací pro účely informačního systému Státní veterinární správy a orgánů ochrany zvířat.

(6) Sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, a chovatelé, kteří jsou jejich členy, nebo podnikatelé, kteří se v rámci podnikatelské činnosti zabývají chovem zvířat, musí chovat psy nebo kočky v souladu s podmínkami stanovenými prováděcím právním předpisem.

(7) Vzor žádosti o schválení řádu ochrany zvířat při veřejném vystoupení a žádosti o schválení řádu ochrany zvířat při chovu, náležitosti řádu ochrany zvířat při veřejném vystoupení a řádu ochrany zvířat při chovu, obsah poučení osob o ochraně zvířat při veřejném vystoupení, a podmínky chovu psů a koček, pokud se jedná o chovná zvířata, stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 8 Veřejná vystoupení zvířat

(1) Veřejným vystoupením se rozumí jednorázové nebo opakované provádění činnosti se zvířetem nebo zvířaty chovatele, s výjimkou cílených pohybových aktivit a předvádění zvířat zoologickou zahradou nebo záchranou stanicí, které je přístupné veřejnosti, a to i prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků, za účelem výchovy, vzdělávání, reklamy, soutěže nebo za účelem podnikání, nebo činnost, při které vznikne doklad o zvířeti, který je hodnocením jeho vzhledu, výkonu nebo určitých vloh; za veřejné vystoupení se považuje i svod zvířat^{1o}.

(2) Pořadatel je povinen zajistit, aby při veřejném vystoupení byla přítomna fyzická osoba, která je schopna

- a) rozpoznat zjevné příznaky zhoršeného zdravotního stavu zvířat,
- b) zjistit změny v chování zvířat,
- c) určit, zda celkové prostředí je vhodné k zachování zdraví a pohody zvířat,
- d) bezpečně manipulovat s daným druhem zvířat,
- e) organizačně zabezpečit ochranu zvířat při pořádání veřejného vystoupení.

(3) Pořadatel je povinen

- a) postupovat při pořádání veřejného vystoupení podle řádu ochrany zvířat při veřejném vystoupení, který byl tomuto pořadateli schválen ministerstvem,
- b) oznámit nejméně 14 dní před konáním veřejného vystoupení příslušnému orgánu veterinární správy místo, datum konání, druh a počet zvířat, která se mají veřejného vystoupení zúčastnit, název a spisovou značku řádu ochrany zvířat při veřejném vystoupení, podle kterého se bude veřejné vystoupení konat, a údaje umožňující identifikaci osoby podle odstavce 2, a vyžádat si souhlas s pořádáním veřejného vystoupení zvířat od místně příslušné obce podle § 24 odst. 3; bez tohoto souhlasu nelze veřejné vystoupení pořádat,
- c) poučit osoby, které se aktivně zúčastňují veřejného vystoupení zvířat, jak mají manipulovat se zvířaty, připravovat pomůcky nebo jiné vybavení a seznámit je se zásadami zabezpečení pohody a ochrany zvířat podle tohoto zákona a kontrolovat, zda je v průběhu veřejného vystoupení zvířat dodržují,
- d) mít v průběhu pořádání veřejného vystoupení zvířat schválený řád ochrany zvířat při veřejném vystoupení nebo jeho kopii u sebe a na vyžádání orgánů ochrany zvířat nebo účastníků veřejného vystoupení zvířat jej předložit,
- e) oznámit porušení podmínek ochrany zvířat účastníkem veřejného vystoupení příslušnému orgánu ochrany zvířat podle § 22 odst. 1.

(4) Pořadatel je oprávněn při důvodném podezření na porušení podmínek ochrany zvířat stanovených tímto zákonem nebo řádem ochrany zvířat při veřejném vystoupení účastníkem veřejného vystoupení konání veřejného vystoupení zvířat až do provedení nápravy zastavit, nebo osobu, která stanovené podmínky porušila, vyloučit a její zvíře z veřejného vystoupení zvířat vyřadit.

ČÁST TŘETÍ OCHRANA ZVÍŘAT PŘI PŘEPRAVĚ

§ 8a Maximální doba trvání přepravy a technické požadavky kladené na dopravní prostředky

(1) Doba trvání cesty při vnitrostátní přepravě hospodářských zvířat určených k porážce na jatkách nesmí překročit 8 hodin.

(2) Požadavky na technické vybavení dopravního prostředku určeného pro přepravu hospodářských zvířat stanoví ministerstvo vyhláškou vydanou po projednání s Ministerstvem dopravy.

§ 8b Odborná způsobilost na úseku ochrany zvířat při přepravě

(1) Zaměstnanci dopravce nebo provozovatele sběrného střediska^{2l}) či shromažďovacího střediska^{2m}) (dále jen "sběrné středisko"), kteří provádějí manipulaci se zvířaty, musí absolvovat školení, které stanoví přímo použitelný předpis Evropských společenství²ⁿ), a získat potvrzení o absolvování tohoto školení. Toto školení zajistí dopravce nebo provozovatel sběrného střediska.

(2) Zaměstnanci dopravce nebo provozovatele sběrného střediska nemusí absolvovat školení podle odstavce 1 v případě, že předloží potvrzení o absolvování školení, které stanoví přímo použitelný předpis Evropských společenství²ⁿ), vydané v jiném členském státě Evropské unie.

(3) Dopravce nebo provozovatel sběrného střediska je povinen vést evidenci o školení osob vykonávajících činnosti uvedené v odstavci 1. Obsahem této evidence je jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu nebo pobytu^{2o}) školených osob, obsah školení, jméno a příjmení školitelů a datum, kdy bylo školení provedeno. Dopravce nebo provozovatel sběrného střediska je povinen ještě 3 roky ode dne ukončení činnosti těchto osob tuto evidenci uchovávat a na vyžádání ji předložit příslušnému orgánu ochrany zvířat.

(4) Obsah školení a způsob potvrzení o absolvování školení zaměstnanců dopravce nebo provozovatele sběrného střediska stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

(5) Řidiči nebo průvodci^{2p)} silničních vozidel musí absolvovat obecný nebo specializovaný kurz a získat osvědčení o způsobilosti pro řidiče a průvodce silničních vozidel v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství^{2q)}. Toto osvědčení vydává ministerstvo, a to i ve formě průkazu. Zkušební řády schvaluje a zkoušky provádí ministerstvo.

(6) Řidiči nebo průvodci silničních vozidel nemusí absolvovat kurz podle odstavce 5 v případě, že předloží osvědčení o způsobilosti pro řidiče a průvodce silničních vozidel^{2q)} vydané v jiném členském státě Evropské unie.

(7) Obsah a rozsah odborného kurzu pro získání osvědčení o způsobilosti pro řidiče a průvodce silničních vozidel, a to jak pro obecný kurz vztahující se na přepravu všech druhů zvířat, tak pro specializovaný kurz vztahující se pouze na přepravu některých druhů zvířat, požadavky na vybavení školicího pracoviště, kvalifikaci lektorů, složení zkušební komise, průběh zkoušky, podmínky a způsob vydávání osvědčení, podmínky a způsob vydávání osvědčení ve formě průkazu a jeho vzor stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 8c Obecné podmínky pro přepravu zvířat

(1) Nikdo nesmí provádět ani nařídít přepravu zvířat způsobem, který jim může přivodit zranění nebo zbytečné utrpení.

(2) Dopravce musí při přepravě zvířat splnit tyto podmínky:

- a) dopravní prostředky musí být navrženy, konstruovány, udržovány a provozovány tak, aby se předešlo zranění a utrpení zvířat a byla zajištěna jejich bezpečnost,
- b) zařízení k nakládce a vykládce, pokud jsou použita, musí být navržena, konstruována, udržována a provozována tak, aby se předešlo zranění a utrpení zvířat a byla zajištěna jejich bezpečnost,
- c) pro zvířata musí být zajištěna dostatečná plocha a výška přiměřená jejich vzrůstu a zamýšlené cestě.

(3) Chovatel musí zajistit

- a) napojení a nakrmení zvířete v kvalitě a množství odpovídajícím druhu zvířete a jeho vzrůstu,
- b) aby zvířeti byl poskytnut odpočinek ve vhodných intervalech,
- c) zvířeti, které během přepravy onemocnělo nebo bylo zraněno, poskytnutí první pomoci; vyžaduje-li to zdravotní stav zvířete, zajistí jeho veterinární ošetření.

§ 8d Způsobilost zvířat k přepravě

(1) Chovatel může zvířata přepravovat nebo je předat k přepravě dopravci pouze tehdy, jsou-li pro plánovanou cestu způsobilá.

(2) Poraněná zvířata a zvířata s fyziologickými potížemi nebo patologickými stavy se nepovažují za způsobilá k přepravě, zejména pokud

- a) se bez bolesti nebo pomoci nemohou sama pohybovat,
- b) mají velké otevřené rány nebo výhřezy,
- c) jde o březí zvířata, u nichž již uplynulo 90 % či více očekávané doby březosti, nebo jde o samice, které porodily v předcházejícím týdnu,
- d) jde o novorozená zvířata, která ještě nemají úplně zahojený pupek,
- e) jde o selata mladší 3 týdnů, jehňata mladší 1 týdne a telata mladší 10 dnů, ledaže jsou přepravována na vzdálenost menší než 100 km,
- f) savce, kteří dosud nebyli odstaveni od matky nebo kteří dosud nepřivykli samostatnému přijímání potravy a tekutin, pokud nejsou přepravováni společně s matkou; to neplatí u volně žijících zvířat v případě, kdy může dojít k ohrožení mláďate matkou,
- g) jde o jelenovité v období, kdy se jim obnovuje paroží.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 neplatí pro přepravu zvířat

- a) k ošetření veterinárním lékařem a zpět, nebo je-li přeprava jinak nutná k zamezení dalších bolestí, utrpení nebo škod,
- b) na pokyn veterinárního lékaře k diagnostickým účelům.

§ 8e Dopravní prostředky

(1) Chovatel musí zajistit, aby dopravní prostředky, kontejnery, klece a podobně a jejich vybavení byly konstruovány, udržovány a provozovány tak, aby

- a) se předešlo zranění a utrpení a zajistila bezpečnost zvířat,
- b) zvířata byla chráněna před nepříznivým počasím, příliš vysokými či nízkými teplotami a nepříznivými změnami klimatických podmínek,
- c) zvířata neměla možnost z nich uniknout nebo vypadnout a mohla snášet případný stres související s pohybem vozidla,
- d) podlaha nebyla kluzká,

e) podlaha minimalizovala prosakování moči a výkalů.

(2) Chovatel musí zajistit

- a) aby uvnitř prostoru pro zvířata byl dostatek místa a dostatečné proudění vzduchu, když zvíře stojí v přirozeném postoji,
- b) studenokrevným obratlovcům, danému druhu odpovídající okysličení vody, popřípadě přívod vody nebo kyslíku, a to po celou dobu jejich přepravy.

(3) Velikost prostor pro přepravu zvířat stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 8f Postupy při přepravě

(1) Předměty, které mají být přepravovány ve stejném dopravním prostředku společně se zvířaty, musí chovatel umístit tak, aby nemohly zvířatům přivodit zranění, utrpení nebo stres.

(2) Pokud jsou zvířata přepravována v kontejnerech, musí chovatel zajistit, aby

- a) nedocházelo k jejich strkání, házení, svrhávání, nárazům, převracení nebo shazování,
- b) s přepravovanými zvířaty nebylo manipulováno hlavou dolů,
- c) nebylo omezeno větrání nebo u studenokrevných obratlovců okysličování, pokud jsou kontejnery přepravovány naskládané na sobě nebo vedle sebe,
- d) přeprava probíhala ve vodorovné poloze za účelem zamezení vytékání nebo vypadávání výkalů,
- e) byla zajištěna stabilita kontejnerů, zejména pokud jsou umístěny na sebe,
- f) kontejnery, jejichž celková hmotnost přesáhne 50 kg, byly vybaveny úchyty a byly během přepravy upevněny.

(3) Nikdo nesmí při přepravě

- a) zvířata bit, kopat nebo užívat jiného násilí,
- b) používat tlak na zvláště citlivé části těla tak, aby tím byla způsobena zbytečná bolest nebo utrpení,
- c) zavěšovat zvířata pomocí mechanických prostředků,
- d) zvedat nebo tahat zvířata za hlavu, uši, rohy, končetiny, ocas nebo srst, nebo s nimi zacházet tak, aby jim tím byla působena zbytečná bolest nebo utrpení,
- e) používat poháněče nebo pomůcky se špičatými konci,
- f) úmyslně zdržovat zvířata, která jsou poháněna nebo vedena prostorem, ve kterém se manipuluje se zvířaty,
- g) přepravovat zvířata se svázanými končetinami, přivazovat zvířata za končetiny s výjimkou dravců chovaných v zajetí podle zákona o myslivosti^{1e)}.

(4) Elektrické poháněče se smějí používat jen u dospělého skotu a prasat v případě, když odmítají pohyb, a to jen tehdy, když zvířata mají dostatečný prostor k průchodu. Výboje nesmějí trvat déle než 1 vteřinu, musí být vhodným způsobem časově rozloženy a smějí být aplikovány jen na svaly zadních končetin. Výboje se nesmějí používat opakovaně, pokud zvíře nereaguje.

(5) Chovatel musí při přepravě zajistit, aby

- a) zvířata nebyla přivázána za rohy, parohy, kroužky v nose ani za nohy svázané k sobě,
- b) telata neměla náhubek,
- c) domácí koňovití starší 8 měsíců během přepravy měli ohlávku, vyjma nezkracené koně.

(6) Pokud musí být zvířata přivázána, musí chovatel zajistit, aby provazy, řetězy nebo jiné použité prostředky upevnění

- a) byly dostatečně pevné a za normálních přepravních podmínek se nemohly přetrhnout,
- b) v případě potřeby umožnily zvířatům ulehnutí, nakrmení a napojení,
- c) zabránily jakémukoli riziku uškrcení nebo poranění a aby umožňovaly zvířata v případě potřeby rychle uvolnit.

§ 8g

(1) Ustanovení § 8c až 8f se vztahují na přepravu, která se neuskutečňuje v souvislosti s hospodářskou činností, a na přepravu hospodářských zvířat do vzdálenosti nejvýše 50 km nebo v rámci hospodářství²⁾.

(2) Na přepravu ryb se vztahují ustanovení § 8c odst. 1, § 8c odst. 2 písm. a) a b), § 8d odst. 1, § 8e odst. 1 písm. a), b) a c), § 8e odst. 2 písm. b), § 8f odst. 2 písm. a), c), e) a f) a § 8f odst. 3 písm. b).

§ 8h

Zrušen ke dni 1.10.2008 novelou č. 312/2008 Sb.

§ 8i

Zrušen ke dni 1.10.2008 novelou č. 312/2008 Sb.

§ 8j

Zrušen ke dni 1.10.2008 novelou č. 312/2008 Sb.

§ 8k

Zrušen ke dni 1.10.2008 novelou č. 312/2008 Sb.

§ 81

Zrušen ke dni 1.10.2008 novelou č. 312/2008 Sb.

ČÁST ČTVRTÁ OCHRANA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT, ZVÍŘAT V ZÁJMOVÝCH CHOVECH A VOLNĚ ŽIJÍCÍCH ZVÍŘAT

Ochrana hospodářských zvířat

§ 9

(1) Při chovu hospodářských zvířat je zakázáno

- a) chovat zvíře v izolaci, působí-li mu to utrpení, pokud to nevyžadují zvláštní předpisy,³⁾
- b) chovat zvířata v tak velkých nebo v tak uspořádaných skupinách anebo v takových prostorách,
  1. ve kterých jim míra nebo četnost vzájemných útoků působí utrpení,
  2. které neumožňují přirozený odpočinek či řádnou péči,
  3. ve kterých nemohou uspokojit své potřeby v příjmu potravy a vody anebo jiné potřeby nezbytné pro jejich život a zdraví,
- c) chovat zvířata trvale ve tmě nebo je ponechat bez náležité doby odpočinku od umělého osvětlení,
- d) používat takové způsoby nebo postupy plemenitby, které způsobují nebo mohou způsobit zvířeti utrpení nebo zranění,
- e) chovat zvíře k hospodářským účelům, u něhož lze na základě jeho fenotypu nebo genotypu očekávat, že bude chováno v dalších generacích se škodlivými účinky na jeho zdraví a životní pohodu.

(2) Je zakázáno hospodářská zvířata používat k dosažení jiných cílů, včetně nátlakových akcí, nejedná-li se o veřejné vystoupení prováděné podle řádu ochrany zvířat při veřejném vystoupení schváleného podle § 20 odst. 1 písm. l) ministerstvem nebo použití zvířete k plnění úkolů stanovených ozbrojeným silám, bezpečnostním sborům nebo obecní policii zvláštními právními předpisy^{1k)}.

§ 10

Dojde-li k utrpení nebo jinému poškození zvířat prokazatelně v důsledku nevhodné technologie, je chovatel povinen tuto technologii upravit nebo změnit; jde-li o technologické zařízení a stavby, stanoví lhůty a způsob jejich úpravy nebo změny ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 10a

Hospodářská zvířata dovážená do České republiky ze zemí, které nejsou členskými státy Evropské unie (třetí země), musí být doprovázena osvědčením vystaveným úředním nebo státem pověřeným veterinárním lékařem země původu, v němž se osvědčuje, že se zvířata bylo zacházeno způsobem přinejmenším rovnocenným způsobu používanému v České republice a v zemích Evropské unie.

§ 11

(1) V intenzivních chovech je chovatel povinen zabezpečit nejméně jedenkrát denně prohlídku hospodářských zvířat a technologických zařízení a odstranit v nejkratší možné době každou zjištěnou závadu tak, aby nebylo ohroženo zdraví a život zvířat. K zajištění prohlídky hospodářských zvířat v kterékoli době musí být připraveno stabilní nebo mobilní osvětlení, které umožní důsledné provedení prohlídky.

(2) Chovatel je povinen učinit opatření nezbytná pro zabránění úniku hospodářských zvířat a mít pohotově k dispozici nástroje a pomůcky k okamžitému poskytnutí první pomoci, pomoci při porodu či náhlém onemocnění a vlastní vyprošťovací nářadí odpovídající druhu chovaných zvířat a používané technologii, zařízení k nakládce a vykládce zvířat, jakož i nástroje k okamžitému omráčení a vykrvení hospodářského zvířete při nutné porážce.

§ 12

(1) Chovatel je povinen zajistit s ohledem na druh hospodářského zvířete, stupeň jeho vývoje, adaptaci a domestikaci, životní podmínky odpovídající fyziologickým a etologickým potřebám hospodářských zvířat tak, aby jim nebylo působeno utrpení a byla zajištěna jejich pohoda v souladu se získanými zkušenostmi a vědeckými poznatky.

(2) Chovatel hospodářských zvířat musí zajistit dostatečně početný a odborně způsobilý personál s takovými teoretickými a praktickými znalostmi o příslušném druhu a kategorii hospodářských zvířat a používaném chovatelském systému, aby

- a) byl schopen rozpoznat zjevné příznaky zhoršeného zdravotního stavu hospodářského zvířete,
- b) zjistit změny v chování hospodářského zvířete,
- c) byl schopen určit, zda celkové prostředí je vhodné k zachování zdraví a pohody hospodářského zvířete.

(3) Hospodářským zvířatům nesmí být podáváno krmivo nebo nápoj způsobem, který vyvolává zbytečné utrpení. Krmiva musí splňovat podmínky stanovené zvláštními právními předpisy.^{3a)}

(4) Pro zabezpečení podmínek ochrany zvířat každé hospodářské zvíře, na němž se projeví příznaky onemocnění nebo zranění, musí být bez odkladu náležitě ošetřeno v souladu se zvláštními právními předpisy;²⁾ vyžaduje-li to situace, musí být nemocná nebo zraněná zvířata izolována ve vhodném ustájení.

§ 12a

(1) Volnost pohybu hospodářského zvířete nesmí být omezována způsobem, který by mu působil utrpení. Ustájení musí umožnit hospodářským zvířatům bez obtíží uléhat, odpočívat, vstávat a pečovat o povrch svého těla a vidět na ostatní zvířata. Prostor pro ležení musí být pohodlný, čistý a s řádným odtokem tekutých odpadů a nesmí působit nepříznivě na hospodářská zvířata.

(2) Pomůcky na přivazování hospodářských zvířat musí být pravidelně kontrolovány a upravovány, aby maximálně omezily riziko udušení nebo jiného poranění hospodářského zvířete.

(3) Pro zajištění pohody a zdraví hospodářských zvířat v intenzivních chovech, pokud větrání závisí na umělém větracím systému, musí být tento systém vybaven poplašným systémem, který bude varovat při selhání, nebo musí být k dispozici náležitý pomocný systém, který zaručí obnovení větrání. Všechna automatická a mechanická zařízení, která mají podstatný význam pro zdraví a pohodu zvířat, musí být kontrolována alespoň jednou denně. Jsou-li shledány závady, musí být okamžitě odstraněny, nebo není-li to možné, musí být podniknuty náležitě kroky k zajištění zdraví a příznivého stavu zvířat.

(4) Hospodářským zvířatům, která nejsou chována v budovách, se poskytuje přiměřená ochrana před nepříznivými povětrnostními podmínkami, predátory a riziky ohrožujícími jejich zdraví.

(5) Podrobnosti stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 12b Hospodářská zvířata musí

- a) dostávat potravu, která je vhodná pro jejich stáří, druh a která je podávána v dostatečném množství, aby uspokojovala jejich potřeby. Všechna hospodářská zvířata musí mít přístup ke krmivu v intervalech vhodných pro jejich fyziologické potřeby,
- b) mít přístup k vodě, která neohrožuje zdravotní stav zvířat, nebo jim musí být umožněno, podle druhu a věkové kategorie, uspokojovat potřeby tekutin,
- c) mít možnost přístupu k zařízení pro krmení a napájení tak, aby bylo minimalizováno znečištění krmiva a vody i vyloučeny nepříznivé účinky zápolení o krmivo a napájecí vodu mezi hospodářskými zvířaty.

§ 12c

(1) Hospodářská zvířata musí být chována s ohledem na druh a věkovou kategorii nebo hmotnost a další specifické podmínky nároků na jejich ochranu a pohodu podle stanovených minimálních standardů.

(2) Minimální standardy pro ochranu nosnic druhu Kur domácí (Gallus gallus), které dosáhly snáškové zralosti a jsou chovány pro produkci vajec nezamýšlených k vylíhnutí (dále jen "nosnice"), se nevztahují na chovy s méně než 350 nosnicemi a zařízení pro chov chovných nosnic.

(3) Minimální standardy pro chov hospodářských zvířat stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 13 Ochrana zvířat v zájmových chovech

(1) Každý je povinen zabezpečit zvířeti v zájmovém chovu přiměřené podmínky pro zachování jeho fyziologických funkcí a zajištění jeho biologických potřeb tak, aby nedocházelo k bolesti, utrpení nebo poškození zdraví zvířete, a učinit opatření proti úniku zvířat. Zvíře nesmí být chováno jako zvíře v zájmovém chovu, jestliže nejsou zabezpečeny přiměřené podmínky pro zachování jeho fyziologických funkcí a zajištění jeho biologických potřeb nebo jestliže se zvíře nemůže adaptovat, přestože tyto podmínky zabezpečeny jsou.

(2) Každý, kdo chová zvíře v zájmovém chovu nebo se ujal toulavého, případně opuštěného zvířete, odpovídá za jeho zdraví a dobrý stav; za splnění této povinnosti se považuje i oznámení místa nálezu obci nebo předání toulavého, případně opuštěného zvířete do útulku.

(3) Je zakázáno chovat zvířata v zájmových chovech, jestliže chovatel nebo občan vytvořil takové podmínky chovu, že v dalších generacích zvířat na základě dědičnosti budou zvířatům chybět části těla nebo orgány nebo budou-li orgány zvířat funkčně nezpůsobilé anebo znetvořené.

(4) Zvíře v zájmovém chovu nesmí být prodáno nebo darováno osobě

- a) mladší 15 let bez souhlasu jejich rodičů nebo jiné osoby mající k uvedené osobě mladší 15 let rodičovskou odpovědnost,
- b) která byla pravomocným rozhodnutím soudu zbavena způsobilosti k právním úkonům,

c) již byla pravomocným rozhodnutím soudu způsobilost k právním úkonům omezena, bez souhlasu jejího opatrovníka.

(5) Chovatelem druhu zvířete vyžadujícího zvláštní péči může být fyzická osoba starší 18 let nebo právnická osoba; je-li chovatelem takového zvířete právnická osoba, musí stanovit osobu starší 18 let, již bude svěřena péče o zvíře. Nejde-li o chov zvířat v zoologických zahradách^{1b)} a záchranných stanicích, nebo o chov loveckých dravců držných podle zákona o myslivosti^{1e)}, je k chovu zvířete vyžadujícího zvláštní péči potřeba povolení orgánu veterinární správy příslušného podle místa chovu zvířete.

(6) Žádost o povolení chovu podle odstavce 5 musí obsahovat

- a) identifikační údaje žadatele a místo chovu na území České republiky,
- b) druh a počet chovaných jedinců a způsob jejich trvalého nezaměnitelného označení, týká-li se žádost chovu zvířete, které musí být takto označeno,
- c) stručný popis chovu a jeho vybavení,
- d) souhlas odpovědné osoby s prováděním kontroly chovaného jedince nebo skupiny druhu zvířat vyžadujícího zvláštní péči, míst a zařízení, v němž jsou tato zvířata chována, a prostor s chovem spojených, zejména prostor pro skladování krmiv.

(7) Příslušný orgán veterinární správy neudělí povolení podle odstavce 5, nejsou-li dodrženy podmínky podle odstavce 1. Příslušný orgán veterinární správy v povolení podle odstavce 5 stanoví maximální počty zvířat, které je možno chovat ve vybavení uvedeném v žádosti podle odstavce 6 písm. c). Příslušný orgán veterinární správy může rozhodnutím povolení změnit nebo odejmout, jestliže se změnily nebo zanikly podmínky, za jakých bylo uděleno. Povolení k chovu druhu zvířat vyžadujícího zvláštní péči se vydává na tři roky a může být na písemnou žádost prodlouženo. Příslušný orgán veterinární správy, který povolení vydal, je povinen alespoň jednou za rok provádět dozor nad dodržováním podmínek chovu. Záznamy o provedené kontrole uchová po dobu pěti let.

(8) Dojde-li ke změně podmínek, za nichž bylo povolení vydáno, je chovatel povinen do 30 dnů tuto změnu oznámit příslušnému orgánu veterinární správy.

(9) Chovatel, jemuž bylo vydáno povolení podle odstavce 5, je povinen bez zbytečného odkladu oznámit změny v údajích uvedených v žádosti podle odstavce 6, k nimž dojde po vydání povolení. Má-li dojít k rozšíření chovu zvířat vyžadujících zvláštní péči z hlediska jejich počtu nebo druhů, je chovatel povinen podat novou žádost o povolení chovu.

(10) U vybraných druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči musí chovatel zabezpečit, aby odborně způsobilá osoba^{1d)} provedla jejich trvalé nezaměnitelné označení prostředky, které způsobují při aplikaci jen mírnou nebo přechodnou bolest, zejména tetováním nebo identifikací čipem.

(11) Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem druhy zvířat vyžadující zvláštní péči, vybrané druhy zvířat vyžadující zvláštní péči, které musí být trvale nezaměnitelně označeny, včetně věku, do kdy musí být tato zvířata označena, a vzor žádosti o povolení chovu druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči.

§ 13a Zvláštní podmínky pro obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy

(1) Právnická nebo fyzická osoba, která na základě živnostenského oprávnění

- a) chová zvířata určená pro zájmové chovy pro účely obchodu s nimi nebo s těmito zvířaty obchoduje,
- b) provozuje jezdeckou firmu nebo povoznictví, anebo chová zvířata pro cirkusová nebo veřejná vystoupení,

je povinna nejpozději 30 dnů před zahájením nebo ukončením podnikání oznámit výkon živnosti, druhy a počty zvířat příslušné krajské veterinární správě a současně je povinna doložit, jakým způsobem bude zabezpečena péče o zvířata, jejich zdraví a pohodu v případě zahájení činnosti.

(2) Zjistí-li příslušný orgán veterinární správy závažné nebo opětovné porušení povinností právnické nebo fyzické osoby uvedené v odstavci 1 stanovených tímto zákonem, může podat návrh příslušnému živnostenskému úřadu, aby živnostenské oprávnění zrušil nebo provozování pozastavil.

(3) Právnická nebo fyzická osoba, která obchoduje se zvířaty pro zájmové chovy, je povinna vést evidenci o nakoupených a prodaných zvířatech včetně dokladů o původu zvířete a uchovávat ji po dobu tří let.

(4) Právnická nebo fyzická osoba, která obchoduje se zvířaty určenými pro zájmové chovy, je při prodeji každého zvířete povinna poskytnout kupujícímu v písemné podobě informace o podmínkách chovu a péči o zdraví a pohodu kupovaného zvířete.

(5) Ministerstvo může stanovit prováděcím právním předpisem podmínky pro chov, ochranu a péči o zdraví a pohodu zvířat určených pro zájmové chovy v době, kdy jsou umístěna v obchodech se zvířaty a na ostatních místech prodeje.

§ 13b Toulavá a opuštěná zvířata

(1) Obec může k regulaci populace toulavých a opuštěných zvířat provést

- a) informační, osvětové a jiné účelově cílené preventivní aktivity zaměřené na prohloubení odpovědného chování člověka k zvířatům, zejména k zvířatům v lidské péči,
- b) finanční nebo jiné zvýhodnění osob, které se ujaly péče o toulavé nebo opuštěné zvíře, zejména psa nebo kočku,

- c) odchyt toulavých a opuštěných zvířat osobou odborně způsobilou k výkonu této odborné veterinární činnosti podle veterinárního zákona^{1f)},
- d) podporu činnosti k uskutečnění regulace populace omezováním nekontrolovaných zdrojů potravy a neplánovaného rozmnožování psů a koček podporováním jejich sterilizace.

(2) Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit chovatelům povinnost nechat trvale označit psy, kteří dosud označeni nejsou, osobou odborně způsobilou k výkonu této odborné veterinární činnosti podle veterinárního zákona^{1f)}, a to prostředky, které způsobují při aplikaci jen mírnou nebo přechodnou bolest, zejména tetováním nebo identifikací čipem. Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit povinnost přihlásit psy do evidence a upravit náležitosti a způsob vedení evidence označených psů a jejich chovatelů.

(3) Obec může nechat trvale označit osobou odborně způsobilou k výkonu této odborné veterinární činnosti podle veterinárního zákona^{1f)} toulavé a opuštěné psy v obci, kteří dosud označeni nejsou, a to prostředky, které způsobují při aplikaci jen mírnou nebo přechodnou bolest, zejména tetováním nebo identifikací čipem. Označení těchto psů hradí obec. Přihlásí-li se chovatel psa nebo zjistí-li jej obec, je povinen obci jí vynaložené náklady na označení toulavého psa nahradit.

§ 14 Ochrana volně žijících zvířat

(1) Je zakázáno odchyťovat nebo usmrcovat volně žijící zvíře

- a) pomocí oka, tlučky, sítě, smyčky, pytláckého oka, harpuny nebo čelistových pastí anebo pomocí obdobně zkonstruovaného zařízení,
- b) pomocí jedovatých návnad a jedů v jakýchkoliv formách včetně plynování a vykuřování, nejde-li o případ podle odstavce 4,
- c) do jestřábích košů a pomocí lepu,
- d) pomocí výbušnin,
- e) pomocí luků a samostřílů,
- f) pomocí elektrického proudu, nejde-li o výkon práva upravený zvláštními právními předpisy,^{2a)}
- g) pomocí poloautomatické nebo automatické zbraně se zásobníkem schopným pojmout více než 2 náboje, nejedná-li se o případ podle § 5 odst. 2 písm. c),
- h) pomocí zbraně s hledím pro střelbu v noci, s elektronickým hledím apod.,
- i) pomocí letadla nebo motorového vozidla,
- j) pomocí zvuku magnetofonu nebo podobného zařízení, mimo zařízení používaných v souladu se zvláštními právními předpisy,^{2a)}
- k) pomocí zrcadla nebo jiného oslňujícího zařízení,
- l) pomocí zdroje umělého osvětlení a zařízení pro osvětlení terčů,
- m) pomocí formalinových nebo lepících pastí,
- n) pomocí zvířat použitých jako živá návnada, nebo nástraha, nejde-li o lov podle zvláštních předpisů^{1g)}.

(2) Ustanovení odstavce 1 písm. k) a l) se nevztahuje na lov nebo usmrcování ryb podle zákona o rybářství⁴⁾.

(3) Ustanovení odstavce 1 písm. h), k) a l) se nevztahuje na případy, kdy orgán státní správy myslivosti rozhodne o povolení, popřípadě o uložení úpravy stavu zvěře podle zákona o myslivosti^{4a)}, a je zabezpečeno, že účinek opatření se bude vztahovat cíleně na vyjmenovaný druh zvěře a nepůsobí utrpení jiným zvířatům.

(4) Deratizace, odchyt a usmrcování volně žijících zvířat patřících mezi škodlivé organismy se řídí zvláštními právními předpisy.^{2), 2c), 2e), 2f)}

(5) Provozovatel odchyťových zařízení je musí provozovat tak, aby odchycená zvířata nebyla týrána.

(6) Zákaz odchyty do sítí se nevztahuje na odchyt savců nebo ptáků za účelem zazvěřování honiteb^{4b)}, za účelem jejich návratu do přirozeného prostředí, ptáků a netopýřů za účelem výzkumu, na odchyt zvířete drženého v zajetí anebo na odchyt toulavého nebo opuštěného zvířete. Zákaz se nevztahuje na odchyt ryb v rybářských revírech, který provádí uživatel revíru. Pro účely ornitologického výzkumu dále neplatí zákaz odchyty ptáků do sítí za použití zvuku magnetofonu nebo podobného zařízení. Zákaz odchyty do sítí a smyček se nevztahuje na odchyt handicapovaných zvířat za účelem jejich přijetí do záchranné stanice.

(7) Zakazuje se odchyt jedinců druhů původních volně žijících na území České republiky pro chov ve farmovém chovu, zájmovém chovu nebo chovu, jehož cílem je domestikace, včetně drezúry; to neplatí pro odchyt a chov loveckých dravců provedený v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny a zákonem o obchodování s ohroženými druhy^{4c)}, jakož pro odlov generačních ryb pro potřeby umělého výtěru.

(8) Pro ochranu letišť, městských aglomerací nebo jiných objektů je povoleno použít loveckých dravců, je-li to v souladu se zvláštním právním předpisem^{1e), 2e)}.

(9) Úpravou ochrany volně žijících zvířat podle tohoto zákona nejsou dotčeny zvláštní právní předpisy na úseku ochrany přírody a krajiny^{2e)}.

§ 14a Zakázané činnosti s volně žijícími zvířaty

(1) Je zakázáno

- a) provozovat mobilní zařízení typů pojízdných zvěřinců, exotarií, terárií a akvárií, v nichž jsou jedinci volně žijících druhů umístěni převážně v prostoru dopravního prostředku, s výjimkou zvířat, se kterými je pracováno v cirkusové manéži,
- b) u nově narozených primátů, ploutvonožců, kytovců, vyjma delfinovitých, nosorožců, hrochů nebo žiraf provádět zvláštní způsob výcviku pro přípravu a provedení triků nebo výkonu v cirkuse, divadelním a varietním představení, filmu, televizním programu nebo podobném veřejném představení, s výjimkou cílených pohybových aktivit zvířat, v zoologických zahradách (dále jen "drezúra") a k těmto účelům s nimi vstupovat na území státu.

(2) Volně žijící zvířata musí být chována a jejich drezúra musí být prováděna s ohledem na druh a věkovou kategorii nebo hmotnost a další specifické podmínky nároků na jejich ochranu podle podmínek pro chov a drezúru stanovených prováděcím právním předpisem.

(3) Blíže podmínky pro chov a drezúru zvířat stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 14b Ochrana handicapovaných zvířat

(1) Každý, kdo se ujal handicapovaného zvířete, je povinen zajistit péči o ně podle odstavce 2 nebo předat toto zvíře záchranné stanici, popřípadě oznámit místo jeho nálezu záchranné stanici.

(2) Chovatel, který poskytuje soustavnou nezbytnou péči handicapovaným zvířatům, je povinen

- a) vytvářet podmínky pro zachování jejich fyziologických funkcí a biologických potřeb, a to zejména vybavením prostor pro handicapovaná zvířata,
- b) předcházet jejich únikům,
- c) mít osvědčení o odborné způsobilosti osoby odpovědné za péči o handicapovaná zvířata, udělené příslušným orgánem ochrany zvířat, nebo zajistit, aby péči o handicapovaná zvířata zajišťovala osoba s tímto osvědčením, pokud se jedná o záchrannou stanici,
- d) dodržovat podmínky chovu handicapovaných zvířat, vybavení a minimální velikost prostor pro handicapovaná zvířata, stanovené prováděcím právním předpisem.

(3) Osoba, která provozuje záchrannou stanici, je povinna stanovit alespoň 1 osobu odpovědnou za péči o handicapovaná zvířata. Osoba odpovědná za péči o handicapovaná zvířata musí úspěšně absolvovat odborný kurz a získat osvědčení o odborné způsobilosti osoby odpovědné za péči o handicapovaná zvířata; další osoby, které provádějí činnosti související s chovem a péčí o handicapovaná zvířata, musí osoba odpovědná za péči o handicapovaná zvířata poučit tak, aby uvedené činnosti prováděly kvalifikovaným způsobem. Osoba, která provozuje záchrannou stanici, je povinna uchovávat osvědčení o odborné způsobilosti osoby odpovědné za péči o handicapovaná zvířata a vést dokumentaci o poučení osob, které provádějí činnosti související s chovem a péčí o handicapovaná zvířata, uchovávat ji od doby zahájení činnosti těchto osob související s chovem a péčí o handicapovaná zvířata, a to ještě po dobu 3 let od ukončení této činnosti.

(4) Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem rozsah odborných znalostí nezbytných pro získání osvědčení o odborné způsobilosti osoby odpovědné za péči o handicapovaná zvířata, obsah odborného kurzu pro získání této odborné způsobilosti, požadavky na školicí pracoviště, složení zkušební komise, průběh zkoušky, podmínky a způsob vydávání osvědčení, vzor osvědčení a podmínky pro chov handicapovaných zvířat, vybavení a minimální velikost prostor pro handicapovaná zvířata.

ČÁST PÁTÁ OCHRANA POKUSNÝCH ZVÍŘAT

§ 15

(1) Pokusy na zvířatech lze provádět pouze za účelem

- a) odvrácení nebo prevence nemocí, zdravotních poruch a jiných anomálií nebo jejich následků u člověka, zvířat nebo rostlin, včetně výroby a zkoušení jakosti, účinnosti a neškodnosti léčiv, látek nebo výrobků,
- b) provádění diagnostiky nebo léčby onemocnění, zdravotních poruch nebo jiných anomálií a jejich následků u člověka, zvířat nebo rostlin,
- c) zjišťování, vyhodnocování, řízení nebo modifikace fyziologických stavů u člověka, zvířat nebo rostlin,
- d) ochrany životního prostředí v zájmu zdraví nebo dobrých životních podmínek lidí anebo zvířat,
- e) provádění výuky, pokud účelu nelze dosáhnout jinak,
- f) zachování nebo rozmnožování živého materiálu pro vědecké účely,
- g) provádění vědeckého výzkumu,
- h) konání soudního řízení.

(2) Pokusy smí provádět jen osoba provozující uživatelské zařízení, které bylo ministerstvem uděleno oprávnění (dále jen "akreditace"), má potřebné odborné způsobilé osoby a vybavení vyhovující pro příslušný druh a množství pokusných zvířat.

(3) Provádění pokusů lze povolit pouze po ověření, že při současném stavu nelze potřebné poznatky získat jinými metodami nebo postupem a předpokládaná bolest, utrpení nebo poškození pokusných zvířat je s ohledem na cíl pokusů

eticky opodstatněna.

(4) Pokusy musejí být prováděny přednostně na zvířatech k těmto účelům chovaným, odpovídajících kvalitou, definovaných a standardizovaných z hlediska genetického, zdravotního stavu a podmínek jejich životního prostředí. Toulavá a opuštěná zvířata nesmějí být k pokusům používána.

(5) Provádět na zvířatech pokusy za účelem vývoje nebo zkoušení zbraní, bojových látek nebo munice a k nim příslušných zařízení je zakázáno.

(6) Provádět na zvířatech pokusy za účelem vývoje nebo zkoušení kosmetických prostředků, jejich prototypů, ingrediencí nebo kombinací ingrediencí je zakázáno.

(7) Je zakázáno provádět pokusy na zvířeti, které je považováno za jedince zvláště chráněného druhu,^{2e)} nebo zvíře ohroženého druhu, s výjimkou výjimečného případu, kdy jsou pokusy prováděny v souladu s tímto zákonem a slouží

- a) zoologickému badatelskému výzkumu sledujícímu zachování tohoto zvláště chráněného druhu, nebo
- b) biomedicinskému badatelskému výzkumu, za podmínky, že užití příslušného zvláště chráněného druhu je nezbytným předpokladem pro provedení daného výzkumu.

(8) Za pokusy na zvířeti se nepovažují biologické testace sledující vliv změny jednotlivých složek krmné dávky, nebo srovnávací pokusy různých skupin zvířat a pokusy sledující výtěžnost zvířat, prováděné podle zvláštního právního předpisu,^{3a)} při kterých je sledována během života v obvyklých podmínkách chovu pouze hmotnost zvířat, nejsou omezovány jejich fyziologické funkce nebo biologické potřeby a neprovádí se krvavé nebo jinak bolestivé zákroky.

§ 16

Fyzická nebo právnická osoba nesmí provést, přikázat ani povolit pokus na zvířeti bez projektu pokusů schváleného podle § 23 odst. 1 písm. a).

§ 17

(1) Řídit, provádět a kontrolovat pokusy na zvířatech jsou oprávněni lékaři, veterinární lékaři a osoby s jiným vysokoškolským vzděláním biologického směru, pokud se během studia, postgraduálního studia nebo dalšího celoživotního vzdělávání občanů prokazatelně seznámili s metodami chovu a práce na pokusných zvířatech, s jejich ochranou, s vyhledáváním a používáním alternativních metod a kterým bylo uděleno osvědčení příslušným orgánem ochrany zvířat.

(2) Osoba provozující chovné, dodavatelské nebo uživatelské zařízení je povinna zabezpečit, aby péči o pokusná zvířata vykonávaly osoby odborně způsobilé, schopné objektivně rozpoznat změny v chování pokusného zvířete a posoudit zjevné příznaky jeho zhoršeného zdravotního stavu, jakož i vhodnost, případně přiměřenost vnějšího prostředí ve vztahu k zdravotnímu stavu pokusného zvířete a přijmout potřebné opatření.

(3) Manipulovat s pokusným zvířetem a provádět zákroky vymezené projektem pokusů mohou pouze laboranti, technici a ošetřovatelé pokusných zvířat, kteří získali osvědčení o odborné způsobilosti [§ 18 odst. 6 písm. c)].

(4) Rozsah odborných znalostí nezbytných pro osvědčení způsobilosti podle odstavce 1 nebo 3, včetně způsobu provádění zkoušek a vydávání osvědčení stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

(5) Ustanovení odstavce 3 se nevztahuje na osoby, které během studia provádějí manipulaci s pokusným zvířetem nebo zákrok vymezený projektem pokusů, v uživatelském zařízení, kterému byla udělena akreditace ministerstvem podle § 15 odst. 1 písm. e), a za přímého dozoru osoby odborně způsobilé podle § 17 odst. 1, která dbá na to, aby bylo postupováno v souladu se zákonem a aby bylo zamezeno týrání zvířat.

§ 17a Podmínky péče o pokusná zvířata

(1) Chovatel je povinen chovat laboratorní zvířata pouze v chovných nebo dodavatelských zařízeních, kterým bylo uděleno osvědčení, a pokusná zvířata pouze v uživatelských zařízeních, jimž byla udělena akreditace, pokud není v osvědčení anebo v rozhodnutí o akreditaci umožněno chovat zvířata i mimo tato zařízení.

(2) Osoba provozující chovné, dodavatelské nebo uživatelské zařízení je povinna, pokud to umožňují zvláštní právní předpisy^{2e)} a nevyklučuje-li to cíl pokusů stanovený podle schváleného projektu pokusů,

- a) pro vybavení prostor pro zvířata používat materiály a prostředky, které jsou pro pokusná zvířata zdravotně nezávadné, nedráždivé a nenarušují jejich pohodu,
- b) zabezpečit, aby všechna pokusná zvířata byla umístěna způsobem prospěšným jejich zdravotnímu stavu a pohodě, za vhodných podmínek prostředí a při umožnění volnosti pohybu a aby se jim dostávalo náležitě péče, zdravotně nezávadných krmiv a vody, která neohrožuje jejich zdravotní stav,
- c) zabezpečit, aby možnosti pokusných zvířat uspokojovat jejich fyziologické a etologické potřeby byly omezovány jen potud, pokud je to nevyhnutelně potřebné; zabezpečit prostorové a v případě potřeby i akustické a optické oddělení jedinců nebo druhů zvířat, které se z jakýchkoli důvodů vzájemně nesnášejí,
- d) zabezpečit nejméně jednou za 24 hodin, nejedná-li se o zvířata volně žijící, pravidelnou kontrolu pohody a zdravotního stavu pokusných zvířat tak, aby nedocházelo ke zbytečnému utrpení; odstranit v nejkratší možné době

každou zjištěnou závadu tak, aby nebylo ohroženo zdraví a život zvířat,

- e) zabezpečit nejméně jednou za 24 hodin pravidelnou kontrolu funkcí technického vybavení, včetně automatické signalizace závad a stavu prostředí, v němž jsou zvířata chována, včetně včasného odstraňování závad,
- f) zabezpečit objekt před únikem chovaných zvířat a vniknutím jiných živočichů,
- g) vyloučit přístup nepovolaných osob a osob, které jsou stíženy zjevnými příznaky onemocnění přenosných na pokusná zvířata,
- h) zabezpečit v bariérových systémech vstup pouze přes propust a přemísťování veškerého materiálu pouze podle stanoveného standardního operačního postupu nebo postupu, podle kterého se zajišťuje, kontroluje a eviduje soubor navazujících úkonů spojených s opakovanou činností související s chovem zvířat, zejména provozem a využitím technologického vybavení (dále jen "technologický postup"),
- i) zabezpečit, aby osoby, které do prostor pro zvířata vstupují, používaly technologickým postupem stanovený pracovní oděv, obuv a další ochranné pomůcky,
- j) stanovit a zabezpečit dodržování zákazu kouření v prostorách pro zvířata a minimalizovat působení dráždivých podnětů, zejména pachů a toxických plynů a ozdobných předmětů u osob manipulujících se zvířaty,
- k) zabezpečit dezinfekci, dezinfekci, deratizaci a při pokusech s radioaktivními látkami též dezaktivaci, jakož i úklid a čištění prostor, technologického vybavení, nástrojů, náradí, pracovních pomůcek, přepravních prostředků a osobních ochranných prostředků osob podle technologického postupu tak, aby přitom byly minimalizovány pro zvířata dráždivé podněty, vést o tom evidenci a uchovávat ji po dobu 3 let,
- l) zřídit samostatné prostory a stanovit technologický postup pro skladování a úpravu tekutin a krmiv, podestýlky a pomůcek,
- m) zřídit a vybavit prostory a stanovit technologický postup pro neškodné ukládání a likvidaci používaných biologických materiálů, pomůcek a odpadů způsobem, který zabezpečuje ochranu pokusných zvířat a vnějšího prostředí,
- n) kontrolovat mikrobiologické a chemické parametry zdroje napájecí vody laboratorním vyšetřením nejméně dvakrát ročně. V případech, kdy kvalita napájecí vody musí splňovat zvláštní požadavky vyplývající z nároků daného druhu zvířat, ze systému chovu nebo stanovené projektem pokusů, zabezpečí osoba provozující chovné, dodavatelské nebo uživatelské zařízení její vyšetření v souladu s požadavky technologického postupu nebo projektu pokusů; výsledky vyšetření uchovává po dobu nejméně 3 let,
- o) zpracovat, dodržovat a kontrolovat soubor personálních, materiálních a technických opatření a zařízení zabezpečujících provoz zařízení a ochranu pokusných zvířat podle písmen a) až m) (provozní řád zařízení),
- p) operace a metody práce pro opakované pracovní postupy zpracovat ve formě technologického postupu [písmeno n)] a stanovit způsob jejich kontroly.

(3) Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem bližší podmínky chovu, využití a přepravy pokusných zvířat, kontroly, způsobu označování pokusných zvířat a způsobu vedení evidencí s tím souvisejících.

§ 17b Preventivní péče o zdraví pokusných zvířat

(1) Osoba provozující chovné nebo uživatelské zařízení je povinna zajišťovat veterinární péči o zvířata,²⁾ zejména pravidelné preventivní kontroly jejich zdravotního stavu a kontrolu prostředí chovných prostor, o kterých vede záznamy a uchovává je po dobu nejméně 3 let.

(2) Osoba provozující uživatelské zařízení je povinna ustavit osobu odpovědnou za péči o zvířata.

(3) Podrobnosti stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 17c Podmínky ochrany při přemísťování a přepravě pokusných zvířat

(1) Do chovných, dodavatelských a uživatelských zařízení lze přemísťovat laboratorní zvířata pouze z chovných, dodavatelských a uživatelských zařízení, kterým bylo uděleno osvědčení či akreditace, při přemísťování ostatních druhů pokusných zvířat musí být dodrženy podmínky podle zvláštního právního předpisu.²⁾ Dovoz, tranzit nebo vývoz laboratorních zvířat, psů, koček nebo subhumánních primátů lze uskutečnit, pouze je-li kontejner označen nálepkou "laboratorní zvíře," a to v jazyce českém a anglickém, a tato skutečnost je vyznačena v průvodní dokumentaci.

(2) Přemísťovat v chovných, dodavatelských a uživatelských zařízeních a přepravovat mezi chovnými, dodavatelskými a uživatelskými zařízeními lze jen zvířata v dobré kondici, klinicky zdravá z míst prostých nálezů v souladu se zvláštním právním předpisem²⁾ se zřetelem na potřeby daného druhu, systém chovu, místa jejich původu nebo způsobu získávání, není-li studium infekce součástí projektu pokusů.

(3) Není-li to v rozporu s účelem pokusu, navykají se před jeho zahájením zvířata na nové prostředí.

(4) Podrobnosti stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 17d Podmínky pro udělení akreditace osobě provozující uživatelské zařízení

(1) Akreditace se uděluje na základě žádosti o udělení akreditace osoby provozující uživatelské zařízení, která se podává k ministerstvu. Vzor žádosti o udělení akreditace uživatelskému zařízení stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

(2) Ministerstvo udělí akreditaci, splňuje-li osoba provozující uživatelské zařízení stanovené podmínky. Ministerstvo rozhoduje na základě posudků v písemné zprávě posuzovatelů nebo na základě vlastního šetření.

(3) Akreditace se uděluje na dobu určitou, při prvním udělení akreditace však nejdéle na 3 roky, při každém dalším udělení akreditace nejdéle na dobu 5 let.

(4) Rozhodnutí o akreditaci obsahuje

- a) identifikační údaje osoby provozující uživatelské zařízení, včetně adresy místa, kde jsou prováděny pokusy na pokusných zvířatech,
- b) druh činnosti,
- c) druhy zvířat a jejich maximální denní stavy,
- d) identifikaci osoby zodpovědné za péči o pokusná zvířata,
- e) datum vydání rozhodnutí a dobu platnosti.

(5) Ministerstvo zašle kopii rozhodnutí o akreditaci osoby provozující uživatelské zařízení příslušnému orgánu ochrany zvířat [§ 19 odst. 1 písm. b) a c)] a příslušnému orgánu veterinární správy (§ 22 odst. 1).

(6) Osoba provozující uživatelské zařízení je povinna bez zbytečného odkladu ohlásit ministerstvu změnu údajů uvedených v rozhodnutí o akreditaci. Změnit místo, kde jsou prováděny pokusy, rozšířit druhy činností nebo zvýšit počty užívaných druhů zvířat lze pouze na základě předchozího rozhodnutí příslušného orgánu.

§ 17e Podmínky pro udělení osvědčení osobě provozující chovné nebo dodavatelské zařízení

(1) Osoba provozující chovné nebo dodavatelské zařízení může svou činnost provádět jen na základě osvědčení vydaného ministerstvem.

(2) Osvědčení se uděluje na základě žádosti o udělení osvědčení osoby provozující chovné zařízení nebo žádosti o udělení osvědčení osoby provozující dodavatelské zařízení, která se podává ministerstvu.

(3) Ministerstvo udělí osvědčení osobě provozující chovné nebo dodavatelské zařízení, splňuje-li stanovené podmínky, přičemž rozhoduje na základě posudků v písemné zprávě posuzovatelů nebo na základě vlastního šetření.

(4) Osvědčení vydané osobě provozující chovné nebo dodavatelské zařízení se uděluje na dobu určitou, při prvním udělení však nejdéle na 3 roky, při každém dalším udělení osvědčení nejdéle na dobu 5 let.

(5) Osvědčení vydané osobě provozující chovné nebo dodavatelské zařízení obsahuje

- a) identifikaci zařízení, včetně adresy místa, kde jsou chována laboratorní zvířata,
- b) druh činnosti,
- c) druhy zvířat a jejich maximální počty,
- d) datum vydání osvědčení a dobu platnosti.

(6) Ministerstvo zašle kopii rozhodnutí o osvědčení vydaného osobě provozující chovné nebo dodavatelské zařízení příslušnému státnímu orgánu [§ 19 odst. 1 písm. c)] a příslušnému orgánu veterinární správy (§ 22 odst. 1).

(7) Osoba provozující chovné nebo dodavatelské zařízení oznamuje ministerstvu změnu údajů uvedených v rozhodnutí o vydání osvědčení. Změnit místo, kde jsou chována zvířata, rozšířit druhy činností nebo zvýšit počet chovaných nebo dodávaných druhů zvířat lze pouze na základě předchozího rozhodnutí příslušného orgánu.

(8) Osoba provozující dodavatelské zařízení, která žádá o vydání osvědčení pro obchod s jedinci druhů volně žijících zvířat, rozšíří údaje o podmínky orgánu ochrany přírody a o schválení veterinárních podmínek příslušným orgánem dozoru nad ochranou zvířat.

(9) Osoba provozující dodavatelské zařízení smí dodávat laboratorní zvířata akreditované osobě provozující uživatelské zařízení pouze z chovných zařízení osob, které mají osvědčení.

(10) Podrobnosti stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 17f Posuzovatelé

(1) Uživatelské zařízení v akreditačním řízení nebo chovné a dodavatelské zařízení v řízení o vydání osvědčení před rozhodnutím ministerstva posoudí nejméně 2 posuzovatelé.

(2) Posuzovatele jmenuje ministerstvo. Posuzovatelem může být jmenována pouze osoba, která má nejméně 5 let odborné praxe v oblasti řízení nebo kontroly pokusů na zvířatech a která má odbornou způsobilost podle § 17 odst. 1.

(3) Jmenování může být zrušeno rozhodnutím ministerstva při neplnění povinností posuzovatele, na základě jeho žádosti nebo po jeho úmrtí.

(4) Před posouzením konkrétního uživatelského, chovného nebo dodavatelského zařízení zašle ministerstvo posuzovateli písemné pověření k posouzení určeného zařízení, s požadavkem na zpracování posudku.

(5) Posuzovatel

- a) je povinen

1. prokázat se v určeném zařízení pověřením k posouzení vydaným ministerstvem,
  2. na základě pověření posoudit určené zařízení fyzickou kontrolou na místě, včetně posouzení stanovené dokumentace, o zjištěných skutečnostech zpracovat písemný posudek a zaslat jej ministerstvu,
  3. oznámit neprodleně ministerstvu skutečnosti, pro které by nemohl vypracovat posudek pravdivě nebo pro které je z činnosti posuzovatele vyloučen,
  4. předložit v souladu s platnými právními předpisy vyúčtování nákladů spojených s posuzováním určeného zařízení,
  5. na vyzvání ministerstva se účastnit školení k dané problematice,
- b) je oprávněn
1. vyžádat si písemné stanovisko odpovědného pracovníka zařízení k posudku, který v souvislosti s posuzováním určeného zařízení zpracoval,
  2. účastnit se jednání ministerstva při projednávání posudku, který na určené zařízení zpracoval.

(6) Rozsah písemného posudku posuzovatelů, vzor formuláře písemného posudku posuzovatelů, potřebné doklady, zjišťované skutečnosti a náležitosti, které jsou posuzovatelé oprávněni posuzovat, stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 18 Uživatelská zařízení

(1) Osoba provozující uživatelské zařízení je povinna

- a) ustavit odbornou komisi zařízení,
- b) zajistit veterinární péči o pokusná zvířata a jejich ošetření,
- c) vést záznamy o všech používaných pokusných zvířatech, zejména o počtu a druhu pokusných zvířat, jejich původu a datu přijetí; tyto záznamy musí být uchovávány nejméně po dobu 3 let,
- d) provádět pokusy, které způsobí větší než nepatrné bolesti, jen za místního nebo celkového znecitlivění, ledaže by účel pokusu znecitlivění vyloučil,
- e) používat k pokusům působícím bolest nebo utrpení zvířata pouze jedenkrát, pokud opakování není součástí pokusů,
- f) zajistit přiměřenou péči o pokusná zvířata, zejména jejich vhodný chov, výživu, napájení, přiměřený prostor a mikroklima.

(2) Osoba zodpovědná za péči o pokusná zvířata (§ 17b odst. 2) je povinna

- a) stanovovat a kontrolovat podmínky ochrany a péče o pokusná zvířata, které chová nebo využívá příslušné uživatelské zařízení, a vést záznamy o počtech zvířat použitých v pokusech; zjištěné závady oznámit odpovědnému pracovníkovi uživatelského zařízení a dbát na jejich neodkladné odstranění tak, aby bylo minimalizováno poškození zdraví nebo utrpení pokusných zvířat,
- b) v rozsahu stanoveném v projektu pokusů provádět jejich kontrolu a zjištěné skutečnosti zaznamenávat do protokolu pokusů; tento postup nevyklučuje namátkové provádění kontrol probíhajících pokusů i mimo termíny stanovené projektem pokusů,
- c) kontrolovat činnost ošetřovatelů a ostatních pracovníků, kteří chovají nebo využívají v příslušném uživatelském zařízení pokusná zvířata, kontrolovat dodržování pracovního řádu a stanovených technologických postupů a vedení příslušné evidence a dokumentace,
- d) spolupracovat s orgány ochrany zvířat.

(3) Odborná komise je složena nejméně ze 4 členů, jimiž jsou

- a) osoba, která řídí činnost komise,
- b) osoba zodpovědná za péči o pokusná zvířata,
- c) odborník s vysokoškolským vzděláním, specialista v oboru hlavní činnosti uživatelského zařízení,
- d) veterinární lékař.

(4) U osob uvedených v odstavci 3 písm. a), b) a c) se vyžaduje odborná způsobilost podle § 17 odst. 1, u osob uvedených v odstavci 3 písm. d) podle § 17 odst. 1 nebo § 26.

(5) Odborná komise rozhoduje hlasováním, při rovnosti hlasů rozhoduje hlas osoby, která řídí činnost komise.

(6) Odborná komise uživatelského zařízení je povinna

- a) kontrolovat plnění povinností uložených všem vedoucím pokusů a ostatním osobám, které se na činnosti s pokusnými zvířaty podílejí,
- b) projednávat a vyjadřovat se k předloženému projektu pokusů písemným stanoviskem s odůvodněním, které postoupí orgánu ochrany zvířat podle § 19 odst. 1 písm. c), a současně o tomto písemně vyrozumí předkladatele; nemá-li projekt pokusů veškeré náležitosti, vrátí jej předkladateli k doplnění, přitom odpovídá za ověření všech náležitostí projektu pokusů,
- c) ověřovat odbornou způsobilost laborantů, techniků a ošetřovatelů pokusných zvířat (§ 17 odst. 3) a vydávat o tom osvědčení,
- d) projednávat a předkládat zodpovědné osobě uživatelského zařízení návrhy provozního řádu, technologických postupů a návrhy na opatření k ochraně pokusných zvířat,
- e) kontrolovat stanovenou evidenci pokusných zvířat,
- f) kontrolovat, zda jsou o pokusech vedeny protokoly a jsou v nich zaznamenávány údaje stanovené příslušným projektem pokusů,

- g) zpracovat a odevzdat nejpozději do 15. ledna roku následujícího orgánu ochrany zvířat podle § 19 odst. 1 písm. c) souhrnnou zprávu za kalendářní rok o činnosti s uvedením
1. identifikace osoby provozující zařízení, čísla rozhodnutí o akreditaci a doby její platnosti,
  2. příjmení, jména a čísla osvědčení podle § 17 odst. 1 nebo § 26 členů odborné komise,
  3. počtu projednaných a z toho doporučených projektů pokusů s označením účelů uvedených v § 15 odst. 1,
  4. evidence počtu pokusných zvířat použitých pro pokusy a počtu a druhu provedených pokusů,
  5. případně jiných údajů stanovených prováděcím právním předpisem nebo požadovaných ministerstvem.

(7) Odborná komise uživatelského zařízení na základě rozhodnutí o schválení projektu pokusů podle § 23 odst. 1 písm. a) vydává vedoucímu pokusu souhlas k zahájení pokusu. Zahájit pokus podle § 18c odst. 1 je možné až po vydání tohoto souhlasu.

§ 18a Vedoucí pokusu

(1) Vedoucí pokusu může být pouze osoba, která splňuje podmínky podle § 17 odst. 1.

(2) Povinností vedoucího pokusu je

- a) vytvořit a zajistit podmínky pro co možná nejšetrnější provedení pokusu na zvířatech, případně zákroku na živém zvířeti, jeho pozorování nebo manipulace s ním za účelem pokusu a činnost bezprostředně související a zabezpečit optimalizaci zdravotního stavu, pohody a hygieny zvířat v chovu,
- b) zpracovat projekt pokusů a předložit jej ke stanovisku odborné komisi, podmínky podle zvláštních předpisů projednat s příslušnými orgány,
- c) v případě schválení projektu pokusů to oznámit příslušnému orgánu veterinární správy,
- d) po zahájení pokusu vést protokol pokusu a potvrzovat v něm úkony stanovené projektem pokusu, umožnit osobě odpovědné za péči o pokusná zvířata a orgánům ochrany zvířat kontrolu plnění podmínek projektu pokusů, včetně provádění zápisů o této kontrole do protokolu pokusu,
- e) zabezpečit péči o zvířata v pokuse a kontrolovat činnost dalších pracovníků, zejména ošetřovatelů, kteří se na ní podílejí,
- f) pokus ukončit po dosažení cíle nebo nejpozději v termínu stanoveném projektem pokusů,
- g) zabezpečit, aby zvířeti nebyla působena bolest, utrpení nebo poškození nad rozsah nevyhnutelný vzhledem k účelu, který se pokusem sleduje,
- h) připravovat a plánovat pokusy předem, používat pouze přiměřených metod a vhodných zvířecích modelů, a tak snižovat množství používaných zvířat,
- i) provádět usmrcování pokusných zvířat a zvířat vyřazených z pokusů bez utrpení a bolesti,
- j) ověřovat v registrech mezinárodně ověřených a uznaných alternativních metod, zda k plánovanému pokusu existuje alternativní metoda, při které nemusí být použito zvíře.

(3) Vedoucí pokusu může v projektu pokusů stanovit svého zástupce, který plní jeho povinnosti v případě, kdy je nemůže sám plnit; tato osoba musí splňovat kvalifikační podmínky podle § 17 odst. 1.

(4) Vedoucí pokusu nebo jeho zástupce se nesmí účastnit na zpracování stanoviska, které se týká jeho projektu pokusů, jako člen odborné komise, komise příslušného státního orgánu [§ 19 odst. 1 písm. c)] nebo Ústřední komise pro ochranu zvířat (dále jen "ústřední komise").

§ 18b Projekt pokusů

(1) Při schvalování projektu pokusů zpracuje odborná komise stanovisko o splnění podmínek podle § 15 a předloží jej příslušnému státnímu orgánu podle § 19 odst. 1 písm. c).

(2) Pokud příslušný státní orgán podle § 23 odst. 1 písm. a) povolí použití zvířat pro předložený projekt pokusů a projekt schválí, uvede ve svém povolení jeho číslo a dobu platnosti schváleného projektu pokusů. Povolení se stává nedílnou součástí projektu pokusů.

(3) Neoznámení změny údajů v projektu pokusů týkající se změny vedoucího pokusu, změny druhu použitých zvířat, zákroku na zvířatech, manipulace se zvířaty a změny místa pokusu příslušnému státnímu orgánu se považuje za provádění pokusu bez povolení.

(4) Existence údajů o pokusu souvisejících s ochranou obchodního tajemství, objevů, autorských práv, nebo utajovaných informací, které upravují zvláštní právní předpisy,^{5a)} není překážkou výkonu dozoru nad ochranou zvířat.

(5) Náležitosti a obsah projektu pokusů, zásady jeho zpracování a vzorový formulář stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

§ 18c Zahájení a ukončení pokusu

(1) Pokus začíná, když je zvíře poprvé připravováno k použití, a končí, když v souvislosti s tímto pokusem není už třeba konat další pozorování v souladu s projektem pokusů.

(2) Po ukončení pokusu se se zvířetem nakládá způsobem stanoveným projektem pokusů.

(3) Hospodářské zvíře je možné vrátit po ukončení pokusu do původních podmínek chovu, odpovídá-li tomu jeho

stav, a to z hlediska jeho zdraví, jeho další využitelnosti a nálezové situace v souladu se zvláštním právním předpisem.²⁾

(4) Volně žijící zvíře odchycené za účelem pokusu je třeba po ukončení pokusu vrátit na místo původního výskytu, je-li to stanoveno projektem pokusů a umožňuje-li to zdravotní stav zvířete, podmínky prostředí a zvláštní právní předpis.^{2e)}

(5) Zvíře, které svým druhem odpovídá zvířatům zájmového chovu, může být po ukončení pokusu, je-li to stanoveno projektem pokusů a umožňuje-li to zdravotní stav zvířete, předáno do zájmového chovu, a to podle nálezové situace.

(6) Při výskytu nákazy s klinickými projevy onemocnění, případně úhynů a při laboratorním průkazu nákazy přenosné ze zvířat na jiná zvířata nebo na člověka se pokus ukončí, pokud sledování uvedených projevů není stanoveno projektem pokusů.

(7) Neškodné odstranění kadáveru není dovoleno dříve, než nastane posmrtná ztuhlost.

§ 18d Chovná, dodavatelská a uživatelská zařízení

(1) Osoba provozující chovné, dodavatelské nebo uživatelské zařízení je povinna uchovávat po dobu tří let záznamy o kontrole a vést evidenci

- a) zootechnickou a o kontrole zdravotního stavu zvířat,
- b) o kontrole objektu a prostor, kde jsou zvířata umístěna, a o hodnotách mikroklimatu zjištěných při pravidelných kontrolách nebo záznamy automatických registračních přístrojů,
- c) o dezinfekci dopravních prostředků a přepravních obalů určených k přepravě a přemístování zvířat,
- d) o dovozu a vývozu zvířat ze zahraničí a způsobu označování nakoupených nebo prodaných zvířat, která obsahuje údaje o zemi původu, o chovném, dodavatelském nebo uživatelském zařízení a o původu zvířat,
- e) o původu a označení psů, koček a subhumánních primátů, včetně údajů o chovném, dodavatelském nebo uživatelském zařízení, ze kterého nebo do kterého byli jedinci těchto druhů dodáni, s vyznačením data přepravy či přemístění,
- f) o odborné způsobilosti zaměstnanců.

(2) V každém chovném, dodavatelském nebo uživatelském zařízení musí být psi, kočky a subhumánní primáti označeni trvale identifikačním prostředkem dříve, než jsou odstaveni od matky, s výjimkou případů, kdy tato zvířata jsou před odstavením převedena z jednoho zařízení do jiného a není z praktických důvodů možno zvíře předem označit; v tomto případě je přijímací zařízení povinnou uchovat všechny údaje zejména o matce až do označení zvířete.

(3) Ze záznamu každého chovného, dodavatelského nebo uživatelského zařízení musí vyplývat podrobnosti o identitě a původu každého psa, kočky a subhumánního primáta.

§ 18e Ochrana zvířat při provádění pokusů

(1) K pokusu nelze použít zvířata s klinicky zjevnými příznaky onemocnění, pokud to není součástí schváleného projektu pokusů.

(2) Znecitlivění nebo jiné metody tlumící bolest se řídí prospěchem zvířete se zřetelem na jeho druh a na účel pokusu.

(3) Prostředky, které způsobují pouze ochrnutí svalů, se nepovažují za prostředky vhodné pro znecitlivění.

§ 18f Odborná příprava k získání odborné způsobilosti pro provádění pokusů na zvířatech

(1) Odborná příprava k získání osvědčení o odborné způsobilosti se uskutečňuje formou specializovaného kurzu.

(2) Znalosti absolventů kurzů k získání osvědčení odborné způsobilosti podle odstavce 1 se ověřují před zkušební komisí v souladu se zkušebním řádem schváleným ministerstvem.

(3) Zkušební komisi pro získání osvědčení jmenuje ministerstvo a tvoří ji předseda, který je členem ústřední komise, člen, lektor ze seznamu přednášejících a člen, odborný pracovník školícího pracoviště, kterým bylo uděleno osvědčení o odborné způsobilosti podle § 17 odst. 1.

(4) O zkoušce vyhotoví zkušební komise protokol, který je evidován a uchovává se na školícím pracovišti.

(5) Odborná příprava k získání osvědčení odborné způsobilosti podle § 17 odst. 1 se uskutečňuje pro veterinární lékaře, lékaře a osoby s jiným vysokoškolským vzděláním biologického směru formou dalšího celoživotního vzdělávání občanů na součástech vysokých škol zřízených podle zvláštních právních předpisů, které současně vytvořily předpoklady pro teoretické i praktické zajištění výuky a které mají udělenou akreditaci.

(6) Odborná příprava k získání osvědčení odborné způsobilosti pro laboranty, techniky a ošetřovatele podle § 17 odst. 3 se uskutečňuje formou dalšího celoživotního vzdělávání občanů na vysokých školách nebo jiných školících zařízeních, které současně vytvořily předpoklady pro teoretické i praktické zajištění výuky a které mají udělenou akreditaci. Zaměstnanec, který ke dni vzniku pracovního poměru nemá osvědčení o odborné způsobilosti, nebo u něhož nebylo rozhodnuto o uznání odborné kvalifikace podle zákona o uznávání odborné kvalifikace^{4d)}, musí zkoušku odborné způsobilosti složit do 6 měsíců po vzniku pracovního poměru.

(7) Ministerstvo jmenuje lektory na návrh školicího pracoviště. Lektori musí splňovat podmínky osvědčení odborné způsobilosti podle § 17 odst. 1 a minimálně 5 let odborné praxe při využívání zvířat k pokusným účelům nebo činnosti v orgánu ochrany zvířat.

(8) Podrobnosti stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

ČÁST ŠESTÁ ORGÁNY OCHRANY ZVÍŘAT

§ 19

(1) Orgány ochrany zvířat jsou

- a) ministerstvo,
- b) orgány veterinární správy,²⁾
- c) ústřední orgány státní správy a Akademie věd České republiky, pokud do okruhu jejich působnosti spadá předmět činnosti právnických a fyzických osob, které provádějí pokusy na zvířatech, (dále jen "příslušné státní orgány"),
- d) Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany v rámci své působnosti,
- e) obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

(2) Na úseku ochrany zvířat vykonávají též ve vymezeném rozsahu působnost obce.

(3) Kde se v přímo použitelných předpisech Evropských společenství⁵⁾ mluví o

- a) příslušném úřadu, příslušném ústředním úřadu nebo kompetentní autoritě, rozumí se tím pro účely tohoto zákona ústřední orgán státní správy nebo jiný orgán státní správy, do jehož působnosti náleží výkon příslušného oprávnění nebo provedení příslušného opatření, anebo orgán, na který byly výkon příslušného oprávnění nebo provádění příslušného opatření přeneseny,
- b) příslušném veterinárním úřadu, rozumí se tím pro účely tohoto zákona orgán veterinární správy, do jehož okruhu působnosti byly výkon příslušného oprávnění nebo provádění příslušného opatření tímto zákonem svěřeny, popřípadě do jehož okruhu působnosti se zřetelem na svůj význam, povahu a srovnatelné úkoly náleží.

(4) Kde se v předpisech uvedených v odstavci 3 mluví o opatřeních k zajištění dodržování povinností a jednotného uplatňování požadavků stanovených těmito předpisy nebo k odstranění zjištěných nedostatků, rozumí se tím odpovídající opatření podle tohoto zákona.

(5) Osoby, které jsou povinny plnit povinnosti uložené jim tímto zákonem, jsou povinny plnit v oblasti ochrany zvířat také povinnosti, které pro ně vyplývají z předpisů uvedených v odstavci 3.

§ 20 Ministerstvo

(1) Ministerstvo

- a) stanoví hlavní úkoly na úseku ochrany zvířat a organizuje, řídí a kontroluje jejich plnění,
- b) řídí výkon státní správy na úseku ochrany zvířat,
- c) spolupracuje s ostatními ústředními orgány státní správy, Akademií věd České republiky, vysokými školami a právnickými osobami zabývajícími se ochranou nebo chovem zvířat, které se podílejí na plnění úkolů ochrany zvířat,
- d) schvaluje statut a jednací řád ústřední komise,
- e) projednává, koordinuje a kontroluje plnění úkolů ochrany volně žijících zvířat, hospodářských a pokusných zvířat a zvířat v zájmových chovech, včetně zvířat v zoologických zahradách, a předkládá příslušným státním orgánům návrhy na nezbytná opatření,
- f) plní úkoly vyplývající pro něj z přímo použitelného předpisu Evropských společenství upravujícího ochranu zvířat během přepravy a související činnosti⁵⁾,
- g) vede ústřední evidenci počtu pokusných zvířat použitých podle § 15 odst. 1, v pravidelných časových intervalech uveřejňuje v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem statistické údaje o použití pokusných zvířat,
- h) stanovuje podmínky pro akreditaci osob provozujících uživatelská zařízení a pro vydání osvědčení osobám provozujícím chovná nebo dodavatelská zařízení,
- i) stanovuje okruh a rozsah znalostí potřebných pro práci s pokusnými zvířaty a provádí jejich zkoušení, navrhuje zkušební řády, provádí zkoušky a ve spolupráci se školicími pracovišti vydává osvědčení podle § 17 odst. 1,
- j) rozhoduje o udělení, změně, pozastavení nebo odnětí osvědčení osobě provozující chovné nebo dodavatelské zařízení nebo akreditace osoby provozující uživatelské zařízení, a to i na základě řízení zahájeného z moci úřední,
- k) projednává souhrnné zprávy o činnosti příslušných státních orgánů vymezené v § 23 odst. 1 a kontroluje vydávání povolení podle § 23 odst. 1 písm. a) tohoto zákona,
- l) vydává rozhodnutí o schválení nebo neschválení z hlediska dodržování tohoto zákona, řádů ochrany zvířat při chovu, řádů ochrany zvířat při veřejném vystoupení a rozhoduje o odnětí schválení na základě žádosti nebo z moci úřední,
- m) vydává písemné vyjádření ve schvalovacím řízení zoologických zahrad^{b)},
- n) posuzuje po odborné stránce osnovy rekvalifikačních kurzů pro obchod se zvířaty určenými pro zájmové chovy a drezúry zvířat,
- o) může uhradit v případě potřeby vakcínu proti nemocem přenosným ze zvířat na člověka posuzovatelům chovných, dodavatelských a uživatelských zařízení,
- p) vydává zkušební řády pro odbornou způsobilost na úseku ochrany zvířat při přepravě a provádí zkoušky pro získání

této odborné způsobilosti, pro odbornou způsobilost osoby odpovědné za péči o handicapovaná zvířata [§ 14b odst. 2 písm. c)], provádí zkoušky pro získání této odborné způsobilosti a ve spolupráci se školicími pracovišti vydává osvědčení o úspěšném složení zkoušky, odnímá osvědčení nebo pozastavuje jeho platnost^{5a)},

- q) ve spolupráci se Státní veterinární správou vydává zkušební řady pro odbornou způsobilost k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat (§ 26) a provádí zkoušky pro získání této odborné způsobilosti a ve spolupráci se školicími pracovišti vydává osvědčení o úspěšném složení zkoušky,
- r) jmenuje a odvolává posuzovatele pro akreditační řízení týkající se osoby provozující uživatelské zařízení a pro řízení o vydání osvědčení osobě provozující chovné nebo dodavatelské zařízení; metodicky řídí, kontroluje, organizačně a materiálně zabezpečuje činnost posuzovatelů.

(2) Ministerstvo ve správním řízení podle odstavce 1 písm. j) rozhodne nejdéle do 120 dnů od zahájení řízení.

§ 21 Ústřední komise

(1) K plnění úkolů uvedených v § 20 odst. 1 zřizuje ministr zemědělství jako svůj odborný poradní orgán na úseku ochrany zvířat ústřední komisi. Předsedu a členy ústřední komise jmenuje a odvolává ministr zemědělství po dohodě s ministrem životního prostředí, a to z odborníků navržených příslušnými státními orgány, Společností pro vědu o laboratorních zvířatech a právníckými osobami zabývajícími se ochranou nebo chovem zvířat, které se podílejí na plnění úkolů ochrany zvířat.

(2) Členství v ústřední komisi je veřejnou funkcí, která nezakládá pracovní právní poměr k České republice. Odměny členům ústřední komise stanoví ministerstvo. Členové ústřední komise mají nárok na úhradu nákladů spojených s výkonem funkce člena ústřední komise.

(3) Orgány ústřední komise jsou předseda a rada. Ústřední komise se člení na výbor pro ochranu hospodářských zvířat, výbor pro ochranu zvířat v zájmových chovech, výbor pro ochranu volně žijících zvířat a výbor pro ochranu pokusných zvířat. Radu tvoří předseda a 4 místopředsedové volení z členů ústřední komise, kteří jsou zároveň předsedy výborů. Rada řídí činnost ústřední komise mezi jejími zasedáními a koordinuje činnost výborů.

(4) Další podrobnosti o složení a způsobu rozhodování ústřední komise stanoví statut a jednací řád ústřední komise.

§ 22 Orgány veterinární správy

(1) Krajské veterinární správy a na území hlavního města Prahy Městská veterinární správa na úseku ochrany zvířat

- a) vykonávají dozor nad dodržováním povinností uložených chovatelům a ostatním fyzickým a právníckým osobám,
- b) plní úkoly vyplývající pro ně z přímo použitelných předpisů Evropských společenství⁵⁾, zejména vykonávají dozor nad plněním povinností fyzických a právníckých osob vyplývajících z těchto předpisů,
- c) povolují užití jiných postupů utrácení zvířat (§ 5h odst. 4) a povolují výjimku podle § 5 odst. 4,
- d) vydávají, mění nebo odnímají rozhodnutí o povolení chovu druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči, a to jedinců i skupin podle § 13 odst. 5,
- e) přijímají oznámení podle § 13a odst. 1 a podávají návrh příslušnému živnostenskému úřadu podle § 13a odst. 2,
- f) vypracovávají odborná vyjádření a vydávají osvědčení o schválení silničního dopravního prostředku nebo plavidla pro přepravu hospodářských zvířat^{5b)}, pozastavují a odnímají tato osvědčení,
- g) vydávají povolení dopravce a povolení dopravce pro dlouhotrvající cesty^{5c)},
- h) oznamují ministerstvu porušení přímo použitelného předpisu Evropských společenství upravujícího ochranu zvířat během přepravy a souvisejících činností^{1a)} řidičem nebo průvodcem, který je držitelem osvědčení,
- i) provádí kontroly a jiná opatření související s knihou jízd^{5d)},
- j) rozhodují o udělení, pozastavení nebo odnětí schválení vydaného kontrolnímu stanovišti^{5e)},
- k) stanovují veterinární podmínky pro provádění pokusů na zvířatech a pro provádění porážky podle § 5 odst. 5,
- l) na základě kontrolního zjištění ukládají nápravná opatření chovatelům a ostatním fyzickým a právníckým osobám,
- m) podávají podněty obecním úřadům obcí s rozšířenou působností k projednávání přestupků a správních deliktů vyplývajících z porušení povinností uložených chovatelům a ostatním fyzickým nebo právníckým osobám na úseku ochrany zvířat,
- n) **provádějí kontroly podmíněnosti podle zákona o zemědělství^{5f)} v souladu s přímo použitelným předpisem Evropských společenství upravujícím prováděcí pravidla pro podmíněnost, odlišení a integrovaný administrativní a kontrolní systém^{5g)}.**

(2) Státní veterinární správa na úseku ochrany zvířat

- a) zpracovává a realizuje program ochrany zvířat,
- b) vykonává dozor nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem a obecně závaznými právními předpisy vydanými na jeho základě v případech, kdy si to vyhradí,
- c) plní úkoly vyplývající pro ni z přímo použitelných předpisů Evropských společenství^{5b)}, zejména vykonává dozor nad plněním povinností fyzických a právníckých osob vyplývajících z těchto předpisů, kdy si to vyhradí,
- d) spolupracuje na úseku dozoru nad ochranou zvířat s orgány ochrany zvířat Rady Evropy, Evropského společenství a třetích zemí a na vyžádání jim poskytuje příslušné informace,
- e) vede záznamy o povoleních dopravců a o povoleních dopravců pro dlouhotrvající cesty, o osvědčeních o schválení silničních dopravních prostředků a o schválení plavidel pro přepravu hospodářských zvířat^{5h)},
- f) může zakázat přepravu zvířat určitým dopravcem nebo určitým dopravním prostředkem v souladu s přímo

použitelným předpisem Evropských společenství upravujícím ochranu zvířat během přepravy a souvisejících činností⁵⁾,

- g) vede a zveřejňuje na webové stránce Státní veterinární správy informace o programu ochrany zvířat,
- h) v oboru ochrany zvířat a péče o jejich pohodu organizuje odbornou přípravu a celoživotní vzdělávání úředních veterinárních lékařů podle § 26, případně dalších odborně způsobilých pracovníků pro výkon činností podle zvláštních právních předpisů.²⁾

(3) Úkoly orgánů ochrany zvířat provádějících dozor nad dodržováním tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení podle odstavce 1 písm. a) plní v oboru působnosti při chovu a využití zvířat pro účely Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra příslušné orgány těchto ministerstev a poskytují o nich informace Státní veterinární správě a ministerstvu.

§ 23 Příslušné státní orgány

(1) Příslušné státní orgány

- a) rozhodují o schválení nebo neschválení projektu pokusů z hlediska jeho souladu s tímto zákonem a prováděcími právními předpisy vydanými k jeho provedení,
- b) vedou evidenci o počtu a druhu zvířat použitých pro pokusné účely a předávají tuto evidenci v pravidelných časových intervalech stanovených prováděcím právním předpisem ministerstvu.

(2) Proti rozhodnutí příslušného státního orgánu podle odstavce 1 písm. a) lze podat do 15 dnů námitky ministerstvu, které rozhoduje s konečnou platností.

(3) Příslušné státní orgány učiní potřebná opatření, aby k plnění úkolů podle odstavce 1 měly poradce z kruhu odborníků s kvalifikací podle § 17 odst. 1 nebo § 26, kteří utvoří rezortní odbornou komisi pro schvalování projektu pokusů.

(4) Ministerstvo životního prostředí se vyjadřuje v akreditačním řízení k žádostem osob provozujících uživatelská zařízení, která mají záměr provádět pokusy na volně žijících zvířatech. Akreditaci k této činnosti může ministerstvo schválit jen na základě takto vydaného souhlasu.

(5) Místně příslušný orgán ochrany přírody^{2e)} podle místa, kde má být proveden pokus na volně žijících zvířatech, se na žádost osoby provozující uživatelské zařízení vyjadřuje k projektům pokusů na jedincích druhů volně žijících zvířat. Jeho vyjádření je pro příslušný státní orgán, který projekt pokusů schvaluje, závazné.

§ 24 Obce

(1) Obec může zřizovat, provozovat a rušit útulky pro zvířata. ⁶⁾

(2) Obec může obecně závaznou vyhláškou upravit pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství a vymezit prostory pro volné pobíhání psů.

(3) Obec povoluje pořádání veřejného vystoupení. Toto povolení lze vydat jen na základě toho, že pořadatel předložil schválený řád ochrany zvířat při veřejném vystoupení. Obec povolení nevydává, pokud by veřejné vystoupení mohlo narušit místní záležitosti veřejného pořádku nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti osob nebo zvířat, zdraví a majetku.

(4) Na území hlavního města Prahy plní úkoly podle odstavce 3 příslušný úřad městské části hlavního města Prahy.

§ 24a Obecní úřady obcí s rozšířenou působností

(1) Obecní úřady obcí s rozšířenou působností

- a) rozhodují o zvláštním opatření podle § 28a,
- b) plní další úkoly v ochraně zvířat stanovené tímto zákonem a zvláštními právními předpisy, není-li příslušný jiný orgán ochrany zvířat.

(2) Na území hlavního města Prahy plní úkoly podle odstavce 1 příslušný úřad městské části hlavního města Prahy.

(3) Obecní úřady obcí s rozšířenou působností vedou a 1 rok od nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku uchovávají evidenci osob, které se dopustily přestupku podle tohoto zákona.

(4) Obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen projednat všechny podněty podané podle § 22 odst. 1 písm. m), písemně vyzoomět příslušnou krajskou veterinární správu do jednoho měsíce od podání podnětu o učiněných opatřeních a po vydání rozhodnutí o výsledku řízení.

(5) Obecní úřad obce s rozšířenou působností si vyžádá v řízení o správním deliktu odborné vyjádření orgánů veterinární správy, které je pro toto řízení závazné. Je-li řízení zahájeno z podnětu orgánu veterinární správy a součástí podnětu je i odborné vyjádření, další odborné vyjádření se nevyžaduje. Odborné vyjádření se rovněž nevyžaduje v řízení o správním deliktu spočívajícím v porušení povinnosti učinit opatření proti úniku zvířete.

§ 25

(1) Zaměstnanci zařazení v orgánu ochrany zvířat, pověření výkonem dozoru nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem, právními předpisy vydanými k jeho provedení a přímo použitelnými předpisy Evropských společenství, posuzovatelé zařízení při akreditačním řízení týkajícím se osoby provozující uživatelské zařízení a při řízení o vydání osvědčení osobě provozující chovné nebo dodavatelské zařízení a při dodržení podmínek stanovených veterinárním zákonem²⁾ také zaměstnanci obcí zařazení v obecních úřadech obcí s rozšířenou působností, pokud je to nezbytné k provedení řízení o správním deliktu nebo při provádění zvláštního opatření podle tohoto zákona, jsou oprávněni

- a) vstupovat do chovných, dodavatelských a uživatelských zařízení, do objektů, v nichž je prováděna obchodní činnost se zvířaty, do objektů a na místa, kde se konají veřejná vystoupení anebo kde jsou provozovány útulky pro zvířata, do objektů chovatelů, v nichž jsou chována zvířata, a do objektů, v nichž jsou zvířata usmrcována,
- b) vyžadovat od chovatelů potřebné doklady, informace, věcnou osobní a jinou pomoc nezbytnou k výkonu své činnosti; tato pomoc je bezplatná,
- c) pořizovat obrazovou dokumentaci.

(2) Každý chovatel nebo pořadatel veřejného vystoupení je povinen pracovníkům orgánů ochrany zvířat provádějícím dozor nad dodržováním tohoto zákona a právních předpisů vydaných k jeho provedení a osobám uvedeným v odstavci 1

- a) umožnit vstup do prostor a míst uvedených v odstavci 1 písm. a),
- b) poskytnout potřebné informace, doklady, věcnou a osobní pomoc nezbytnou k výkonu jejich činnosti, včetně umožnění bezplatného přístupu na veřejná vystoupení,
- c) předvést na požádání zvíře nebo zvířata na místo určené pracovníkem provádějícím dozor.

(3) Provozovatel útulku nebo záchranné stanice musí kromě povinností stanovených v odstavci 2 vést a poskytnout pracovníkům orgánů ochrany zvířat, provádějícím dozor nad dodržováním právních předpisů na úseku ochrany zvířat, tyto informace a doklady:

- a) provozní řád zabezpečující ochranu pohody zvířat a organizaci práce a pracovních postupů stanovených zvláštními právními předpisy^{6a)},
- b) seznam přijatých zvířat s uvedením počtu, druhu, popisu včetně identifikačních znaků, hmotnosti, data a místa nálezu zvířat nebo uvedení jejich původních chovatelů^{6b)},
- c) seznam vydaných zvířat a jejich nových chovatelů^{6b)}, včetně data předání, adresy, kde budou zvířata chována, nebo míst, kde byla zvířata opětně vypuštěna do původního prostředí,
- d) evidenci úniků zvířat z útulku,
- e) doklad o odborné způsobilosti.

(4) Provádí-li Evropská komise v České republice svými odborníky, popřípadě i odborníky z jiných členských států, kteří jsou zapsáni v seznamu vedeném Evropskou komisí pro tyto účely, ve spolupráci s orgány ochrany zvířat (§ 19 odst. 1) kontroly dodržování a jednotného uplatňování povinností a požadavků, stanovených tímto zákonem a prováděcími právními předpisy vydanými na jeho základě, anebo přímo použitelnými předpisy Evropských společenství^{5b)}, orgány ochrany zvířat jim poskytují věcnou a osobní pomoc a informace potřebné k provedení této kontroly.

(5) Pro provádění kontrol uvedených v odstavci 4 platí ustanovení odstavce 1 obdobně. Zejména musí být těmto odborníkům umožněn stejný přístup do míst, zařízení a části dopravních prostředků, v nichž jsou přepravována zvířata, jaký mají pracovníci orgánů ochrany zvířat pověření výkonem dozoru. Informace získané těmito odborníky v průběhu kontrol a závěry z nich nesmí sloužit jiným účelům než předmětu kontroly.

(6) Orgán nebo jiná osoba, která provádí zapečetění bytu nebo jiného prostoru, či jiné opatření, v jehož důsledku nebude do bytu nebo jiného prostoru dočasně nikdo vcházet, je povinna se ujistit, že v bytě nebo jiném prostoru nezůstane živé zvíře, které by mohlo být týráno v důsledku omezení jeho výživy a napájení. Pokud zjistí, že takové ohrožení existuje, neprodleně to oznámí příslušnému obecnímu úřadu nebo úřadu městské části. Tento úřad bezodkladně zajistí zvířeti potřebnou péči, popřípadě je za tímto účelem umístí do náhradní péče; účelně vynaložené náklady spojené s touto péčí hradí stát. Vlastník zvířete je povinen nahradit státu náklady, které byly vynaloženy na úhradu nákladů spojených se zajištěním náhradní péče o zvíře.

§ 26

(1) Pověřen výkonem dozoru může být pouze odborný pracovník s vysokoškolským vzděláním veterinárního směru, který získal osvědčení o způsobilosti po úspěšném složení zkoušek podle zkušební řádu a prokázal v rámci zkoušky znalost právních předpisů vztahujících se k činnosti jím vykonávané. Zkušební řády schvaluje a zkoušky provádí ministerstvo.

(2) Obsah a rozsah odborného kurzu pro získání odborné způsobilosti k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat, požadavky na školicí pracoviště, složení zkušební komise, průběh zkoušky, podmínky a způsob vydávání osvědčení a vzor osvědčení stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

ČÁST SEDMÁ SPRÁVNÍ DELIKTY

§ 27 Přestupky

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) propaguje týrání zvířat,
- b) týrá zvíře nebo utýrá zvíře,
- c) jako zákonný zástupce nezletilé osoby nebo osoby, která byla rozhodnutím soudu zbavena způsobilosti k právním úkonům, nebo jejíž způsobilost k právním úkonům byla rozhodnutím soudu omezena, nepřekazí týrání zvířete, o němž se hodnověrně dozví, touto osobou,
- d) usmrtí zvíře, aniž by byl naplněn důvod uvedený v § 5 odst. 2,
- e) usmrtí zvíře veterinárními prostředky, ačkoliv není osobou uvedenou v § 5 odst. 6,
- f) vyrobí, doveze nebo prodá čelist'ovou nebo lepicí past,
- g) poruší zákaz odchytu podle § 14 odst. 7,
- h) řídí, provádí nebo kontroluje pokusy na zvířatech bez osvědčení podle § 17 odst. 1, nebo v rozporu s § 17 odst. 3 manipuluje s pokusným zvířetem nebo provede zákrok, aniž k tomu získala osvědčení o odborné způsobilosti,
- i) nesplní v rozporu s § 25 odst. 2 písm. c) povinnost předvést zvíře,
- j) nesplní povinnost stanovenou na základě tohoto zákona v obecně závazné vyhlášce obce, nebo
- k) nesplní povinnost stanovenou přímo použitelným předpisem Evropských společenství^{1a)} na úseku ochrany zvířat proti týrání.

(2) Fyzická osoba se jako chovatel dopustí přestupku tím, že

- a) poruší povinnost týkající se podmínek chovu psa nebo kočky stanovené v § 7a odst. 6,
- b) přepravuje zvíře v rozporu s § 8a nebo § 8c až 8f,
- c) prodá nebo daruje zvíře v zájmovém chovu osobě uvedené v § 13 odst. 4,
- d) chová druh zvířete vyžadující zvláštní péči v rozporu s § 13 odst. 5, nebo
- e) poruší zákaz činnosti s volně žijícími zvířaty podle § 14a odst. 1,
- f) neučiní opatření proti úniku zvířat podle § 13 odst. 1.**

(3) Fyzická osoba se jako chovatel hospodářských zvířat dopustí přestupku tím, že

- a) nevyžádá vyšetření a zhodnocení stavu zvířete veterinárním lékařem podle § 5b odst. 2,
- b) v rozporu s § 5b odst. 2 zahájí přepravu zvířete nebo jej přepravuje na vzdálenost delší než 100 km,
- c) doveze hospodářské zvíře bez osvědčení podle § 10a,
- d) nezajistí provádění prohlídky hospodářských zvířat podle § 11 odst. 1,
- e) neučiní opatření nezbytná pro zabránění úniku hospodářských zvířat nebo nemá k dispozici nástroje a pomůcky uvedené v § 11 odst. 2,
- f) nezajistí pro chov hospodářských zvířat dostatečně početný a odborně způsobilý personál podle § 12 odst. 2,
- g) v rozporu s § 12a odst. 3 chová hospodářská zvířata v intenzivním chovu bez zajištění poplašného systému větrání nebo bez pomocného systému větrání anebo v případě zjištěné závady automatických a mechanických zařízení neprovede náležité kroky k zajištění zdraví a příznivého stavu zvířat, nebo
- h) nedodrží minimální standardy pro chov hospodářských zvířat podle § 12c odst. 3.

(4) Fyzická osoba se jako chovatel druhu zvířete vyžadujícího zvláštní péči dopustí přestupku tím, že

- a) neoznámí změnu podmínek podle § 13 odst. 8, nebo
- b) nezabezpečí provedení trvalého nezaměnitelného označení zvířete podle § 13 odst. 10.

(5) Fyzická osoba se jako chovatel poskytující soustavnou nezbytnou péči handicapovanému zvířeti dopustí přestupku tím, že nesplní povinnost podle § 14b odst. 2.

(6) Fyzická osoba se jako pořadatel dopustí přestupku tím, že

- a) pořádá veřejné vystoupení, aniž by měla schválený řád ochrany zvířat při veřejném vystoupení,
- b) nezajistí při veřejném vystoupení zvířat přítomnost fyzické osoby podle § 8 odst. 2,
- c) v rozporu s § 8 odst. 3 písm. a) nepostupuje podle řádu ochrany zvířat při veřejném vystoupení nebo neprovede oznámení podle § 8 odst. 3 písm. b), nebo
- d) v rozporu s § 8 odst. 3 písm. d) nepředloží řád ochrany zvířat při veřejném vystoupení, nebo jeho kopii.

(7) Fyzická osoba se jako osoba zodpovědná za péči o pokusná zvířata dopustí přestupku tím, že nesplní povinnost podle § 18 odst. 2 písm. a) nebo b).

(8) Vedoucí pokusu se dopustí přestupku tím, že nesplní povinnost podle § 18a odst. 2.

(9) Vedoucí pokusu nebo zástupce vedoucího pokusu se dopustí přestupku tím, že se účastní na zpracování stanoviska v rozporu s § 18a odst. 4.

(10) Za přestupek lze uložit pokutu

- a) do 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b), c), d), f), g) nebo k) anebo podle odstavce 2 písm. e),
- b) do 200 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), e) nebo h), podle odstavce 2 písm. a) nebo b), podle odstavce 3 písm. g) nebo h), podle odstavce 5, podle odstavce 6 písm. a) až c), podle odstavce 7 anebo podle odstavce 8,
- c) do 50 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. i) nebo j), podle odstavce 2 písm. c), **d) nebo f)**, podle odstavce 3 písm. a) až f), podle odstavce 4, podle odstavce 6 písm. d) anebo podle odstavce 9.

(11) Spolu s pokutou nebo samostatně lze za přestupek podle odstavce 1 písm. a) uložit zákaz činnosti.

§ 27a Správní delikty právnických nebo podnikajících fyzických osob

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že

- a) propaguje týrání zvířat,
- b) týrá zvíře nebo utýrá zvíře,
- c) usmrtí zvíře bez důvodu uvedeného v § 5 odst. 2,
- d) vyrobí, doveze nebo prodá čelist'ovou nebo lepící past,
- e) poruší zákaz odchyty podle § 14 odst. 7,
- f) v rozporu s § 25 odst. 2 písm. c) nepředvede zvíře,
- g) nesplní povinnost stanovenou na základě tohoto zákona v obecně závazné vyhlášce obce, nebo
- h) nesplní povinnost stanovenou přímo použitelným předpisem Evropských společenství^{1a)} na úseku ochrany zvířat proti týrání.

(2) Podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že

- a) usmrtí zvíře veterinárními prostředky, ačkoliv není osobou uvedenou v § 5 odst. 6, nebo
- b) řídí, provádí nebo kontroluje pokusy na zvířatech bez osvědčení podle § 17 odst. 1 nebo v rozporu s § 17 odst. 3 manipuluje s pokusným zvířetem nebo provede zákrok, aniž k tomu získala osvědčení o odborné způsobilosti.

(3) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako chovatel dopustí správního deliktu tím, že

- a) přepravuje zvíře v rozporu s § 8a nebo § 8c až 8f,
- b) prodá nebo daruje zvíře v zájmovém chovu osobě uvedené v § 13 odst. 4, nebo
- c) poruší zákaz činností s volně žijícími zvířaty podle § 14a odst. 1,

d) neučiní opatření proti úniku zvířat podle § 13 odst. 1.

(4) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako chovatel hospodářských zvířat dopustí správního deliktu tím, že

- a) nevyžádá vyšetření a zhodnocení stavu zvířete veterinárním lékařem podle § 5b odst. 2,
- b) v rozporu s § 5b odst. 2 zahájí přepravu zvířete nebo jej přepravuje na vzdálenost delší než 100 km,
- c) doveze hospodářské zvíře bez osvědčení podle § 10a,
- d) nezajistí provádění prohlídky hospodářských zvířat podle § 11 odst. 1,
- e) neučiní opatření nezbytná pro zabránění úniku hospodářských zvířat nebo nemá k dispozici nástroje a pomůcky uvedené v § 11 odst. 2,
- f) nezajistí pro chov hospodářských zvířat dostatečně početný a odborně způsobilý personál podle § 12 odst. 2,
- g) v rozporu s § 12a odst. 3 chová hospodářská zvířata v intenzivním chovu bez zajištění poplašného systému větrání nebo bez pomocného systému větrání anebo v případě zjištěné závady automatických a mechanických zařízení neprovede náležité kroky k zajištění zdraví a příznivého stavu zvířat, nebo
- h) nedodrží minimální standardy pro chov hospodářských zvířat podle § 12c odst. 3.

(5) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako chovatel druhu zvířete vyžadujícího zvláštní péči dopustí správního deliktu tím, že

- a) neoznámí změnu podmínek podle § 13 odst. 8,
- b) nezabezpečí provedení trvalého nezaměnitelného označení zvířete podle § 13 odst. 10, nebo
- c) nestanoví osobu starší 18 let v rozporu s § 13 odst. 5.

(6) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako chovatel poskytující soustavnou nezbytnou péči handicapovanému zvířeti dopustí správního deliktu tím, že nesplní povinnost podle § 14b odst. 2.

(7) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako chovatel, který se zabývá chovem zvířat v rámci podnikatelské činnosti, anebo sdružení právnických nebo fyzických osob, která se zabývají chovem zvířat, dopustí správního deliktu tím, že

- a) nesplní povinnost zpracovat a předložit ke schválení řád ochrany zvířat při chovu uloženou mu podle § 7a odst. 3, nebo
- b) chová psa nebo kočku v rozporu s § 7a odst. 6.

(8) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako pořadatel dopustí správního deliktu tím, že

- a) nezpracuje řád ochrany zvířat při veřejném vystoupení podle § 7a odst. 1,
- b) nezajistí při veřejném vystoupení zvířat přítomnost fyzické osoby podle § 8 odst. 2,
- c) v rozporu s § 8 odst. 3 písm. a) nepostupuje podle řádu ochrany zvířat při veřejném vystoupení nebo neprovede oznámení podle § 8 odst. 3 písm. b), nebo
- d) v rozporu s § 8 odst. 3 písm. d) nepředloží řád ochrany zvířat při veřejném vystoupení, nebo jeho kopii.

(9) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba uvedená v § 13a odst. 1 dopustí správního deliktu tím, že neoznámí nejpozději 30 dnů před zahájením nebo ukončením podnikání výkon živnosti, druhu a počty zvířat příslušné krajské veterinární správě nebo nedoloží, jakým způsobem bude zabezpečena péče o zvířata, jejich zdraví a pohodu v případě zahájení činnosti, nebo prodá zvíře určené pro zájmové chovy bez poskytnutí informací podle § 13a odst. 4.

(10) Církev nebo náboženská společnost se dopustí správního deliktu tím, že provede porážku zvířete v rozporu s § 5 odst. 5 nebo § 5e odst. 2.

(11) Provozovatel jatek se dopustí správního deliktu tím, že

- a) v rozporu s § 5a odst. 6 nezajistí, aby porážku jatečných zvířat prováděla osoba odborně způsobilá, nebo
- b) nevede anebo neuchovává dokumentaci o této způsobilosti podle § 5a odst. 7.

(12) Provozovatel zařízení, které provádí porážení, utrácení nebo jiné usmrcování zvířat, se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 5a odst. 5 nezajistí údržbu nebo pravidelnou kontrolu nástrojů, materiálu, vybavení a zařízení sloužícího k fixaci, omračování, usmrcování nebo k utrácení zvířat anebo neuchová dokumenty o výsledcích této údržby nebo kontroly.

(13) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba provozující chovné, dodavatelské nebo uživatelské zařízení dopustí správního deliktu tím, že

- a) v rozporu s § 17 odst. 2 nezabezpečí, aby péči o pokusná zvířata vykonávaly osoby odborně způsobilé,
- b) nesplní povinnost podle § 17a odst. 2,
- c) v rozporu s § 18d odst. 1 neuchovává záznamy nebo nevede evidenci, nebo
- d) neoznačí psy, kočky nebo subhumánní primáty trvale identifikačním prostředkem podle § 18d odst. 2.

(14) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba provozující chovné nebo uživatelské zařízení dopustí správního deliktu tím, že

- a) nezajistí veterinární péči o zvířata²⁾ podle § 17b odst. 1, nebo
- b) nevede záznamy o preventivní kontrole zdravotního stavu zvířat a kontrole prostředí chovných prostor anebo tyto záznamy neuchovává po dobu 3 let.

(15) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba provozující chovné nebo dodavatelské zařízení dopustí správního deliktu tím, že provádí svou činnost bez osvědčení vydaného ministerstvem.

(16) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba provozující uživatelské zařízení dopustí správního deliktu tím, že

- a) v rozporu s § 15 odst. 2 provede pokus na zvířeti bez akreditace,
- b) v rozporu s § 15 odst. 4 použije k pokusu toulavé nebo opuštěné zvíře,
- c) provede pokus v rozporu s rozhodnutím o akreditaci podle § 17d odst. 4,
- d) v rozporu s § 17b odst. 2 neustaví osobu odpovědnou za péči o zvířata,
- e) nesplní povinnost podle § 18 odst. 1 písm. a), c) až f), nebo
- f) použije zvíře s klinicky zjevnými příznaky onemocnění v rozporu s § 18e odst. 1.

(17) Za správní delikt se uloží pokuta

- a) do 500 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. b), c), d), e) nebo h), podle odstavce 2 písm. b), podle odstavce 3 písm. c), podle odstavce 10 nebo 15 anebo podle odstavce 16 písm. a),
- b) do 200 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. a), podle odstavce 2 písm. a), podle odstavce 3 písm. a), podle odstavce 4 písm. g) nebo h), podle odstavce 6 nebo 7, podle odstavce 8 písm. a) až c), podle odstavce 9, podle odstavce 11 písm. a), podle odstavce 13 písm. a) nebo b), podle odstavce 14 písm. a) anebo podle odstavce 16 písm. b) až f),
- c) do 50 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. f) nebo g), podle odstavce 3 písm. b) **nebo d)**, podle odstavce 4 písm. a) až f), podle odstavce 5, podle odstavce 8 písm. d), podle odstavce 11 písm. b), podle odstavce 12, podle odstavce 13 písm. c) nebo d) anebo podle odstavce 14 písm. b).

(18) Spolu s pokutou nebo samostatně lze za správní delikt podle odstavce 1 písm. a) nebo podle odstavce 16 písm. e) uložit zákaz činnosti.

§ 28 Společná ustanovení ke správním deliktům

(1) Právnícká osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty právnícké osobě se přihlídně k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a okolnostem, za nichž byl správní delikt spáchán.

(3) Odpovědnost právnícké osoby za správní delikt zaniká, jestliže příslušný orgán ochrany zvířat o něm nezhájil řízení do 2 let, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 4 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Zákaz činnosti lze právnícké osobě uložit nejdéle na 5 let, jde-li o činnost, k níž je třeba povolení nebo souhlasu státního orgánu, a byl-li správní delikt touto činností nebo v souvislosti s ní spáchán. Do doby zákazu činnosti se započítává doba, po kterou pachatel na základě opatření správního orgánu učiněného v souvislosti s projednávaným správním deliktem nesměl již tuto činnost vykonávat.

(5) Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby⁷⁾ nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení zákona o odpovědnosti a postihu právnícké osoby.

(6) Správní delikty podle tohoto zákona projednává v prvním stupni obecní úřad obce s rozšířenou působností, s výjimkou správních deliktů podle § 27 odst. 1 písm. j) a podle § 27a odst. 1 písm. g), které v prvním stupni projednává obec. Na území hlavního města Prahy projednávají v prvním stupni správní delikty podle tohoto zákona městské části hlavního města Prahy.

(7) Pokuty vybírá a vymáhá orgán, který je uložil. Příjem z pokut je příjmem rozpočtu, ze kterého je hrazena činnost orgánu, který pokutu uložil.

(8) Pokuta je splatná do 15 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o jejím uložení nabylo právní moci.

§ 28a Zvláštní opatření

(1) Na návrh krajské veterinární správy může obecní úřad obce s rozšířenou působností správním rozhodnutím

- a) nařídít a zajistit umístění týraného zvířete do náhradní péče, vyžaduje-li to jeho zdravotní stav, nebo pokud je opakovaně týráno,
- b) nařídít chovateli zajistit opatření ke snížení počtu hospodářských zvířat včetně jejich usmrcení v souladu s tímto zákonem, dochází-li k jejich týrání,
- c) nařídít chovateli pozastavení činnosti, při které dochází k týrání zvířat, a to do doby odstranění závad.

(2) Odvolání proti rozhodnutí podle odstavce 1 nemá odkladný účinek.

(3) Náklady spojené s umístěním týraného zvířete do náhradní péče a s následnou péčí o něj hradí osoba, jíž bylo zvíře odebráno.

(4) Náklady na léčení zvířete, které bylo týráno a poškozeno tak na jeho zdraví, ponese osoba, jež tento stav způsobila, i když přesahují hodnotu zvířete.

(5) Náklady spojené se snížením počtu hospodářských zvířat hradí chovatel.

(6) O nákladech podle odstavců 3 a 4 rozhoduje obecní úřad obce s rozšířenou působností ve správním řízení.

ČÁST OSMÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 29

(1) Ministerstvo vydá vyhlášku k provedení § 5a odst. 6, § 5c odst. 8, § 5f odst. 5, § 5g odst. 7, § 5h odst. 5, § 7 odst. 5, § 7a odst. 7, § 8a odst. 2, § 8b odst. 4 a 7, § 8e odst. 3, § 10, § 12a odst. 5, § 12c odst. 3, § 13 odst. 11, § 14a odst. 3, § 14b odst. 4, § 17 odst. 4, § 17a odst. 3, § 17b odst. 3, § 17c odst. 4, § 17d odst. 1, § 17e odst. 10, § 17f odst. 6, § 18b odst. 5, § 18f odst. 8, § 20 odst. 1 písm. g), § 23 odst. 1 písm. b), § 26 odst. 2 a § 29a odst. 2.

(2) Ministerstvo může vydat vyhlášku k provedení § 13a odst. 5 a § 18 odst. 6 písm. g).

§ 29a

(1) Osoba, která je k 1. březnu 2004 již zaregistrována podle zvláštních právních předpisů,⁹⁾ je povinna předložit ústřední komisi ke schválení řády ochrany zvířat při veřejném vystoupení nebo svodu zvířat a řády ochrany zvířat při chovu [§ 21 odst. 3 písm. g)] nejpozději do 1. července 2004.

(2) Chová-li chovatel v podniku uvedeném v prováděcím právním předpisu nosnice za použití již instalované technologie, která má minimální výšku 36 cm na více než 65 % plochy klece a jinde minimálně 33 cm, a není starší než 16 let, nepovažuje se jeho jednání do 31. prosince 2009 za týrání zvířat podle § 4 odst. 1 písm. v).

(3) Akreditace udělené uživatelským zařízením podle dosavadních právních předpisů zůstávají v platnosti i po nabytí účinnosti tohoto zákona, nejdéle však do doby stanovené v rozhodnutí o jejím vydání.

(4) Osvědčení udělená chovným zařízením a dodavatelským zařízením podle dosavadních právních předpisů zůstávají v platnosti i po nabytí účinnosti tohoto zákona, nejdéle však do doby stanovené v rozhodnutí o jejich vydání.

(5) Řády pro chov a zkoušky zvířat, řády ochrany zvířat při veřejném vystoupení nebo svodu zvířat schválené ústřední komisí podle dosavadních právních předpisů uvedou jejich předkladatelé do souladu s tímto zákonem nejdéle do 2 let od nabytí jeho účinnosti.

(6) Osvědčení udělená podle dosavadních právních předpisů k řízení a kontrole pokusů na zvířatech a k výkonu dozoru zůstávají nadále v platnosti.

§ 29b

Působnosti stanovené obci v § 24 odst. 3, § 25 odst. 6 a § 28 odst. 6, působnosti stanovené obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nebo příslušnému úřadu městské části hlavního města Prahy v § 28 odst. 6 a § 28a jsou výkonem přenesené působnosti.

§ 30

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Poznámky pod čarou

- 1) Směrnice Rady 86/609/EHS ze dne 24. listopadu 1986 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se ochrany zvířat používaných pro pokusné a jiné vědecké účely, v platném znění. Směrnice Rady 93/119/ES ze dne 22. prosince 1993 o ochraně zvířat při porážení nebo usmrcování. Směrnice Rady 98/58/ES ze dne 20. července 1998 o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/65/ES ze dne 22. července 2003, kterou se mění směrnice Rady 86/609/EHS o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se ochrany zvířat používaných pro pokusné a jiné vědecké účely.
- 1a) Nařízení Rady (ES) č. 1255/97 ze dne 25. června 1997 o kritériích Společenství pro místa zastávek a o změně plánu cesty uvedeného v příloze směrnice 91/628/EHS. Nařízení Rady (ES) č. 1040/2003 ze dne 11. června 2003, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1255/97, pokud jde o použití míst zastávek. Nařízení Rady (ES) č. 1/2005 ze dne 22. prosince 2004 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činnostech a o změně směrnic 64/432/EHS a 93/119/ES a nařízení Rady (ES) č. 1255/97.
- 1b) Zákon č. 162/2003 Sb., o zoologických zahradách a o změně některých dalších zákonů (zákon o zoologických zahradách).
- 1c) § 3 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon).
- 1d) Například vyhláška č. 286/1999 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), o zdraví zvířat a jeho ochraně, o veterinárních podmínkách dovozu, vývozu a tranzitu veterinárního zboží, o veterinární asanaci a o atestačním studiu, ve znění vyhlášky č. 399/2001 Sb., vyhláška č. 287/1999 Sb., o veterinárních požadavcích na živočišné produkty, ve znění pozdějších předpisů.
- 1e) § 44 odst. 2 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti.
- 1f) § 59 zákona č. 166/1999 Sb.
- 1g) Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážce, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.
- 1h) Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem.
- 1i) Například vyhláška č. 191/2002 Sb., o technických požadavcích pro stavby v zemědělství.
- 1j) Například zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 1k) Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážce České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky.
- 2) Zákon č. 166/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- 2a) Zákon č. 449/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 99/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- 2b) § 54 zákona č. 166/1999 Sb.
- 2c) Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 2d) § 10 a násl. zákona č. 166/1999 Sb.
- 2e) Zákon č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění zákona č. 444/2005 Sb.
- 2f) Zákon č. 120/2002 Sb., o podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 2g) § 22 zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění zákona č. 309/2002 Sb.
§ 53 zákona č. 166/1999 Sb.
- 2h) Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a o postavení církvi a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech).
- 2i) Například zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 2j) § 21 odst. 2 a 3 zákona č. 166/1999 Sb.
- 2k) Příloha 1 oddíl 2 kapitola 3 bod 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 ze dne 29.

- dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní pravidla pro organizaci úředních kontrol produktů živočišného původu určených k lidské spotřebě.
- 2l) Čl. 2 písm. b) nařízení Rady (ES) č. 1/2005.
- 2m) § 3 odst. 1 písm. f) zákona č. 166/1999 Sb., ve znění zákona č. 131/2003 Sb. a zákona č. 48/2006 Sb.
- 2n) Čl. 6 odst. 4, čl. 9 odst. 2 písm. a), čl. 17 odst. 1 a přílohy I a II nařízení Rady (ES) č. 1/2005.
- 2o) Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 2p) Čl. 2 písm. c) nařízení Rady (ES) č. 1/2005.
- 2q) Čl. 6 odst. 5, čl. 17 odst. 2, příloha III kapitola III a příloha IV nařízení Rady (ES) č. 1/2005
- 3) Zákon č. 166/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemístování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činnostech, ve znění pozdějších předpisů.
- 3a) zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 451/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů.
- 4) Zákon č. 99/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- 4a) § 45 odst. 2 zákona č. 449/2001 Sb.
- 4b) Zákon č. 449/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- 4c) Zákon č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 100/2004 Sb., ve znění zákona č. 444/2005 Sb.
- 4d) Zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů.
- 5) Například nařízení Rady č. 1255/97 ze dne 25. června 1997 o kritériích Společenství pro místa zastávek a o změně plánu cesty uvedeného v příloze směrnice 91/628/EHS, nařízení Rady 1040/2003 ze dne 11. června 2003, kterým se mění nařízení (ES) č. 1255/1997, pokud jde o použití míst zastávek, nařízení Rady (ES) č. 411/98 o doplňkových požadavcích na ochranu zvířat u silničních vozidel používaných pro delší než osmihodinovou přepravu zvířat.
- 5a) Čl. 26 odst. 5 nařízení Rady (ES) č. 1/2005.
- 5b) Čl. 18 a 19 nařízení Rady (ES) č. 1/2005.
- 5c) Čl. 10 a 11 nařízení Rady (ES) č. 1/2005.
- 5d) Čl. 14 nařízení Rady (ES) č. 1/2005.
- 5e) Čl. 2 písm. h) nařízení Rady (ES) č. 1/2005.
- 5f) § 4c zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění zákona č. 291/2009 Sb.
- 5g) Čl. 48 nařízení Komise (ES) č. 796/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k podmíněnosti, odlišení a integrovanému administrativnímu a kontrolnímu systému uvedených v nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce, v platném znění.
- 5h) Čl. 13 odst. 3, čl. 18 odst. 3 a čl. 19 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 1/2005.
- 5i) Čl. 26 odst. 6 nařízení Rady (ES) č. 1/2005.
- 6) § 35 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákona č. 313/2002 Sb.
- 6a) Například nařízení vlády č. 27/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při práci související s chovem zvířat.
- 6b) Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 7) § 2 odst. 2 obchodního zákoníku.
- 9) Například zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ Z NOVEL

K zákonu se váže novela č. 312/2008 Sb., její přechodné ustanovení je čl. II